

LI'I JA' PRIMERO SVUN TI APOXTOL PABLOE TI ISTS'IBABE TI MUCH'UTIC XCH'UNOJIC SC'OP RIOX TA CORINTOE

1 ¹⁻² Vo'on Pabloon, yaj'apoxolon ti Jesucristoe, yu'un ja' yech isc'an ti Rioxe. Chajc'oponticotic tal ta vun xchi'uc li Sóstenese, vo'oxuc ti ach'unojic sc'op Riox li' ta jteclum Corintoe. Lec xa avo'onic yu'un ach'unic xa ti ja' istoj jmultic ti Cajvaltic Jesucristoe, yech'o ti xch'amaloxuc xa ti Rioxe. Co'oloxuc xa xchi'uc ti much'utic ja' yajvalinojic ti Cajvaltic Jesucristoe ti butic nacajtique. Jun no'ox cajvaltic ta jcotoltic. ³ Ac'u yac'boxuc crasia ti Jtotic Riox ta vinajele xchi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe. Junuc me avo'onic, mu me c'usi xal avo'onic.

**Ja' li' yaloj ti “colaval ti avac'ojbe crasia li jcorintoetique”,
xut Riox ti Pabloe**

⁴ Li vo'one scotol c'ac'al “colaval” chcut ti Rioxe ti yac'ojboxuc crasiae yu'un ti avich'ojic ta muc' ti Jesucristoe. ⁵ Lavi ach'unic ti ja' istoj jmultic ti Jesucristoe, yech'o un p'ijoxuc xa. Xana'ic xa yalel li sc'op Rioxe, xava'ibeic xa smelol. ⁶ Ti c'alal lalcalbeic c'usi yaloj ti Cristoe, ach'unic, yech'o ti lap'ijubic xae. ⁷ Mu xa c'usi yan chac'anic, ataojic xa scotol yo' xapasic o ti c'usitic lec chil ti Rioxe. C'ajom xa amalaojic c'usi ora ta xcha'sut tal ti Cajvaltic Jesucristoe. ⁸ Ti Rioxe chascoltaic scotol c'ac'al yo' ch'abal o amulic ti c'alal sta yora chalbe bu chbatic ta sbatel osil scotol crixchanoetic ti Cajvaltic Jesucristoe. ⁹ Ti Rioxe jmoj ti c'usi chale. Yaloj onox ti chco'olaj joltic xchi'uc ti Xch'amale, ja' ti Cajvaltic Jesucristoe.

**Ja' li' yaloj ti ixch'aculan sbaic ti much'utic
xch'unojic sc'op Riox ta Corintoe**

¹⁰ Lavi chitun yu'un ti Cajvaltic Jesucristoe, oy c'usi chacalbeic vo'otic ti jchi'il jbatic ta xch'unel li sc'op Rioxe. Co'ol me xanopic ti c'usi chavalique xchi'uc ti c'usi chapasique. Mu me xach'ac abaic. ¹¹ Yu'un ca'yoj ti muc bu toj lec xavil abaique, yech'o ti x'elan chacalbeique. Ja' liyalbe li xchi'iltac Cloee. ¹² Ca'yoj ti oy ja' yech chavalic chac li'i: “Li vo'one ja' ta jch'un c'usi chal ti Pabloe. Li vo'one ja' ta jch'un c'usi chal ti Apolose. Li vo'one ja' ta jch'un c'usi chal ti Pedroe. Li vo'one ja' ta jch'un c'usi chal ti Cristoe”, xachiic. ¹³ ¿Mi'n la chixch'aculanotic ti Cristoe? ¿Mi'n la vo'on licham ta cruz ta scoj amulic? ¿Mi'n la vo'on ta jcuenta avich'ic vo'? ¹⁴ Coliyal ti Rioxe ti muc bu ep lacac'be avich'ic vo'e. Ja' no'ox icac'be yich'ic vo' li Crispoe xchi'uc li Gayoe. ¹⁵ Yech'o un li

vo'oxuque mu xu' chavalic ti vo'on ta jcuenta avich'ic vo'e. ¹⁶ Ja' no'ox icac'be yich'ic vo' noxtoc sjunlejic ta na li Estéfanase. Mu jna' mi oy to van much'u yan icac'be yich' vo'. ¹⁷ Ti Cristoe ma'uc listac ta ac'-ich'vo'; ja' listac ta yalel a'yuc ti ja' chac' jcuxlejaltic ta sbatel osile. Mu'nuc chcac'be yil li crixchanoetique ti p'ijon tajmeque. Ti yechuc ta jpase, mu xch'unic ti icham ta cruz ta scoj jmultic ti Cristoe.

**Ja' li' yaloj ti ja' ac'bil syu'el ti Cristoe,
lislecubtasbotic co'ontic, lisp'ijubtasotic**

¹⁸ Ti icham ta cruz ta scoj jmultic ti Cajvaltuc Jesucristoe, mu c'usi bal o cha'iic ti much'utic ch-ochic onox ta c'oc' ta sbatel osile. Yan li vo'otique ti chicuxiotic ta sbatel osile, bal chca'itic yu'un ja' islecubtas o co'ontic ti Rioxe. ¹⁹ Ja' chac' c'u cha'al ts'ibabil ta sc'op Rioxe:

Ti much'utic p'ijic ti yalojique,
ti xpoj yu'un sba stuquic ta castico ti yalojique,
chcac' iluc ti yech no'ox tstoy sbaique,

xi ts'ibabil.

²⁰ Q'uelavilic c'u x'elan sc'oplalic ti much'utic p'ijic ti yalojique, xchi'uc ti much'utic sna' xchanubtasvanic yilel ta smantaltac Rioxe, xchi'uc ti much'utic ja' no'ox ta yo'onic xchanel li c'usitic oy ta sba balamile. Ti Rioxe iyac' xa iluc ti mu xcuxiic o ta sbatel osil li sp'ijilique. ²¹ Ti Rioxe snopoj onox ti mu xicuxiotic o ta sbatel osil li jp'ijiltique. Yech'o un isnop ti ja'to chicuxiotic o ta sbatel osil mi ijch'untic ti ja' istoj jmultic ti c'alal icham ta cruz ti Cristoe. Ac'u mi chalic ti mu c'u bal o ti x'elan chcalcoticque, pero bal.

²² Li jchi'iltac ta jurioale ja' no'ox tsc'an tsq'uelic mi yech ti oy syu'el ti Jesuse. Ja' no'ox yech lachi'ilic uque, ja' no'ox tsc'an tsq'uelic mi xp'ijubic o li sc'op Rioxe. ²³ Ti c'alal chcalbe li jchi'iltac ta jurioale ti istoj jmultic ta cruz ti Cristoe, “¿mi jch'un to ti chcoltavane ti chamem xae?” xiic. Ja' no'ox yech lachi'ilic uque, “locooxuc”, xiic. ²⁴ Yan lavi yic'ojotic xa ti Rioxe, ac'u mi jurio, ac'u mi ma'uc, iquiltic xa ti ac'bil syu'el ti Cristoe yu'un slecubtasoj xa co'ontic. Lisp'ijubtasotic xa. ²⁵ Ti much'utic p'ijic ti yalojique chalic ti mu c'u stu ti c'usi isnop ti Rioxe. “Ti icham ta cruz ti Cristoe, chvinaj ti mu c'u xu' yu'une”, xiic. Mu sna'ic ti ja' mu c'u xu' yu'un li stuquique.

²⁶ Vo'otic ti jchi'il jbatic ta xch'unel li sc'op Rioxe, ti c'alal ach'unique, na'ic me ti muc bu ep p'ijoxuque, ti muc bu ep ich'biloxuc ta muqu'e, ti muc bu ep ich'bilic ta muc' latot ame'ique. ²⁷ Vo'oxuc ti sonso la'ilatique, pero last'ujic ti Rioxe yo' xilic o ti ja' sonsoic ti much'utic p'ijic ti yalojique. Vo'oxuc ti mu c'u atuic la'ilatique, pero last'ujic ti Rioxe yo' xilic o ti ja' mu c'u stuic ti much'utic cuchem yu'unic ti yalojique.

²⁸ Vo'oxuc ti p'ajbiloxuc to'oxe, ti muc xa'ich'atic ta muqu'e, pero last'ujic ti Rioxe yo' xvinaj o ti mu c'u stu c'usi tspasic ti much'utic ich'bilic ta

muc' li' ta sba balamile. ²⁹ Yech'o un mu xu' xcaltic ti muc much'u xistaotique yu'un ja' no'ox lixc'uxubinotic ti Rioxe. ³⁰ Ja' isc'an stuc ti Rioxe ti avich'ic ta muc' ti Jesucristoe. Ja' lisp'ijubtasotic ti Cristoe. Ja' ch'abal jmultic chiyilotic o ti Rioxe. Ja' icom o cu'untic li c'usitic chopole. Ja' liloc'otic o ta sc'ob ti pucuje. ³¹ Yech'o un lavie mu xu' xcaltic ti muc much'u xistaotique. “Ja' lixc'uxubin ti Rioxe”, chiicotic yu'un ja' yech ts'ibabil li sc'ope.

**Ja' li' yaloj ti ja' no'ox iyal a'yuc ti Pabloe ti vo'otic
ta scoj jmultic ti icham ta cruz ti Cristoe**

2 ¹ Vo'otic ti jchi'il jbatic ta xch'unel li sc'op Rioxe, ti c'alal ay cal ava'iic li sc'op Rioxe, ma'uc icac' avilic ti p'ijone, ti lec jna' xic'opoje. ² Ijnop ti mu c'usi yan chacalbeique, ti ja' no'ox chacalbeic ti vo'otic ta scoj jmultic ti icham ta cruz ti Jesucristoe. ³ Ti c'alal ijva'an jba ta atojolique, mu c'usi xul ta jol ica'i. Xit'elt'on xa ta xi'el mi ma'uc yech smelol xbat cu'un sc'oplal ti Cristoe. ⁴ Ti c'alal ical ava'iic li sc'op Rioxe, ma'uc ta jp'ijil jtuc ti lajchanubtasique. Ja' lisp'ijubtas ti Ch'ul Espíritue ti x'elan lacalbeique. ⁵ Yech'o un ma'uc ta sp'ijil crixchano ach'unic li sc'op Rioxe. Ta syu'el Riox ach'unic.

Ja' li' yaloj ti ja' chiyalbotic ti Ch'ul Espíritue ti c'usi tsnop ti Rioxe

⁶ Li sc'op Riox chcalcotique oy bu mu xvinaj smelol. Ja' no'ox cha'ibeic smelol ti much'utic xch'unojic xa leque. Yu'un mu xco'olaj xchi'uc c'usi tsnop li crixchanoetic li' ta sba balamile. Mu xco'olaj xchi'uc c'usi tsnop li jyu'eletique. Yu'un sna' xchamic. ⁷ Li sc'op Riox chcalcotique, ja' ti c'usi vo'ne snopoj ti Rioxe ti c'alal ch'abal to'ox li vinajel balamile. Mu to'ox much'u sna'. Lavie liyalbotic xa ti Rioxe ti chac' jcuxlejaltic ta sbatel osil mi chquich'tic ta muc' ti Jesucristoe. ⁸ Ti jyu'eletique mi jun muc sna'ic. Ti isna'icuc ti oy slequilal syu'elal ti Jesucristoe, muc bu ismilic ti yechuque. ⁹ Ts'ibabil onox ta sc'op Riox:

Lec tajmec c'usi jnopoj ta jcha'leic ti much'utic chisc'anique.

Muc much'u yiloj, muc much'u ya'yoj.

Mi jun crixchano mu xnop yu'un c'u x'elan,
xi ti Rioxe, xi ts'ibabil. ¹⁰ Ti c'usi vo'ne snopoj ti Rioxe, liyalbotic xa ti Ch'ul Espíritue. Yu'un ti Ch'ul Espíritue sna'oj scotol. Yiloj c'usi tsnop ti Rioxe.

¹¹ Ja' yech chac c'u cha'al li vo'otique ti mu jna'be jbatic c'u x'elan co'ontique, jtuctic no'ox jna'ojtic c'u x'elan co'ontic. Ja' no'ox yech uc, muc much'u sna'be c'u x'elan yo'on ti Rioxe. Ja' no'ox sna'oj ti Ch'ul Espíritue ti jun xchi'uque. ¹² Ti Ch'ul Espiritu xchi'inojotique ja' tey liquem tal yo' bu ti Rioxe, mu li'uc ijtatic ta sba balamile. Yech'o ti chiyalbotic ti c'usi snopoj Riox chiyac'botique. ¹³ Yech'o un ti c'alal chichanubtasvanoticotique, ja' chisp'ijubtasoticotic ta yalal ti c'usi

chcalticotic a'yuque. Mu jtucticoticuc ta jnopticotic li c'usi chcalticotic a'yuque. Ti much'utic chi'inbilic xa yu'un ti Ch'ul Espíritue lec xa'ibeic smelol li c'usi chcalticotique. ¹⁴ Yan ti much'utic mu to ta xchi'inatic yu'un ti Ch'ul Espíritue ti jun xchi'uc ti Rioxe, mu xa'ibeic smelol. “Mu c'usi bal o”, xiic, ja' ti mu xa'ibeic smelole. Ja'to mi ichi'inatic yu'un ti Ch'ul Espíritue cha'ibeic smelol. ¹⁵ Ti much'utic chi'inbilic xa yu'un ti Ch'ul Espíritue mu c'usuc no'ox xch'unic. Ti much'utic mu to ta xchi'inatic yu'un ti Ch'ul Espíritue, mu sna'ic c'u yu'un ti mu c'usuc no'ox xch'unic ti much'utic chi'inbilic xa yu'un ti Ch'ul Espíritue. ¹⁶ Ja' chac c'u cha'al ts'ibabil ta sc'op Rioxe: “Muc much'u sna' ti c'usi tsnop ti Rioxe. Muc much'u xu' chchanubtas”, xi ts'ibabil. Yan li vo'otique ti xchi'inojotic xa ti Ch'ul Espíritue, ti co'ol c'usi ta jnoptic xchi'uc ti Cristoe, jna'ojtic c'usi tsnop ti Rioxe.

**Ja' li' yaloj ti tsobol ch-abtejic xchi'uc Riox ti
much'utic chalic a'yuc li sc'op Rioxe**

3 ¹ Vo'otic ti jchi'il jbatic ta xch'unel li sc'op Rioxe, ti c'alal ay cal ava'iic li sc'op Rioxe, ma'uc yech lalcalbeic chac c'u cha'al chcalbeic ti much'utic xch'unojic xa leque. Yu'un co'oloxuc xchi'uc unen iquil ta stojol ti Cristoe yu'un chapasic to li c'usitic chal avo'onique, mu to chach'unic c'usi chayalbeic ti Ch'ul Espíritue. ² Yech'o ti ja' lalcalbeic ti bu xava'ibeic smelole. Yu'un co'oloxuc xchi'uc unen iquil ti naca to chu'ul chipane, ti mu to sna' xve'e. Pero ataoj avavic. ³ Yu'un ja' to chapasic li c'usitic chal avo'onique. Chavit'ixan abaic, chac'ac'al'o'onta abaic. Ti x'elan chapasique, co'oloxuc xchi'uc ti much'utic mu to ta xch'unic li sc'op Rioxe ti ja' no'ox tspasic li c'usitic chal yo'onique. ⁴ Ti ja' yech chavalique: “Li vo'one ja' ta jch'un c'usi chal ti Pabloe, li vo'one ja' ta jch'un c'usi chal ti Apolose”, ti xachiique, ja' chvinaj o ti ja' to yech chapasic chac c'u cha'al tspasic ti much'utic mu to ta xch'unic li sc'op Rioxe.

⁵ Li vo'one xchi'uc li Apolose mu tsotsuc cabtelcticotic ti chavich'oticotic ta muq'ue. Chitunoticotic no'ox yu'un ti Rioxe. Ja' no'ox ti jeljeltos c'uxi chitunoticotique, ja' ti c'usi chal ti Rioxe. Yech'o ti ach'unic li sc'op Rioxe. ⁶ Vo'on ba'yi ay calboxuc, co'ol xchi'uc vo'on ijts'un ya'el. Li Apolose ja' xa layalbeic c'u x'elan smelol, co'ol xchi'uc ja' ismalta ya'el. Ti Rioxe ja' iyac' ch'iuc ya'el yu'un ja' laslecubtasbe avo'onic. ⁷ Yech'o un li vo'one mu tsotsuc cabtel yu'un naca no'ox ijts'un ya'el. Mi ja'uc li Apolose, yu'un naca no'ox ismalta ya'el. Ja' tsots yabtel ti Rioxe yu'un ja' iyac' ch'iuc ya'el. ⁸ Ti much'utic chal a'yuc li sc'op Rioxe, xchi'uc ti much'utic chalbe c'u x'elan smelole, co'ol chil ti Rioxe. Ti c'u x'elan chtunique, ja' yech smoton chc'ot yich'ic ta vinajel. ⁹ Tsobol chi'abtejoticotic xchi'uc ti Rioxe. Li vo'oxuque co'ol xchi'uc yosiloxuc xa ya'el ti Rioxe yu'un ja' islecubtas lavo'onique.

Co'ol xchi'uc yolel tsva'an jp'ej na ya'el ti Rioxe. ¹⁰ Li vo'one co'ol xchi'uc alvanilon ya'el ti tspac'be stanal yoc li nae, yu'un vo'on ba'yi lalcalbeic li sc'op Rioxe. Yan xa o much'u tsva'anbe ya'el li spaq'ue. Jujun ta jnopticotic c'uxi ta xva'i cu'unticotic li nae. ¹¹ Li stanal yoc na ya'ele ti más tsots sc'oplale, ja' ti ach'unic xa ti vo'otic ta scoj jmultic icham ti Jesucristoe. Yu'un muc much'u yan chac' jcuxlejaltic. ¹² Li ta sba stanal yoc na ya'ele oy chcac'ticotic ya'el chac c'u cha'al li oroe, li platae, li ton ti co'ol xchi'uc sat anilloe, li te'e, li jobele, li c'ajbene. Oy sna' xljaj, oy mu sna' xljaj li c'usi chcac'ticotic ya'ele. ¹³ Li c'usi chcac'ticotic ya'ele, ja' li c'usi chcalticotic jujune. Ja'to chvinaj c'u x'elan c'alal sta yora ta xchic' ya'el ti Rioxe. Ja'to chvinaj o mi xc'ac', mi mu xc'ac' ya'el li c'usi icalticotique. ¹⁴ Ti much'u isnop lec ti c'u x'elan iyalbe sc'oplal ti Rioxe, mu xc'ac' ya'el ti c'usi iyale. Ja' chich' o smoton ti lec itune. ¹⁵ Yan ti much'u muc snop leque, chc'ac' ya'el ti c'usi iyale. Ja' muc bu chich' smoton yu'un mu c'usi bal o ti c'usi iyale. Pero ta onox xcuxi ta sbatel osil li stuque, co'ol xchi'uc ti much'u xc'ac' snae ti colel xa chcole.

¹⁶ Na'ic me ti stemplooxuc xa ya'el ti Rioxe, ja' ti xchi'inojoxuc ti Ch'ul Espíritue ti jun xchi'uc ti Rioxe. ¹⁷ Mi oy much'u ma'uc yech chaxchanubtasic chac c'u cha'al yalaj ti Rioxe, tey ch-ac'bat castico yu'un ti Rioxe. Yu'un xch'amaloxuc xa, slecubtasoj xa avo'onic.

¹⁸ Mi oy chanopic ti p'ijoxuque, ti xana'ic snopele, atuquic no'ox chalo'lo abaic. Más lec mu xatoy abaic yo' más xap'ijubic oe. ¹⁹ Li c'usitic ta jnop jtuctique mu c'usi bal o chil ti Rioxe. Ja' yech ts'ibabil ta sc'op Riox chac li'i: "Ti much'utic p'ijic ti yalajique, ti c'alal tsnopic ti xu' yu'un stuquique, ja'o ta xchamic, ch-ochic ta c'oc' ta sbatel osil", xi ts'ibabil. ²⁰ Ts'ibabil noxtoc ta sc'op Riox: "Ti Rioxe sna'oj ti mu c'usi bal o sp'ijilic ti much'utic p'ijic ti yalajique", xi ts'ibabil. ²¹ Yech'o un mu xat'ujic ti much'u chach'unbeic li c'usi chale yu'un co'ol chtun avu'unic li c'usi chalique. ²² Ac'u mi vo'on, ac'u mi Apolos, ac'u mi Pedro, co'ol chitunoticotic avu'unic. Ja' no'ox yech li c'usitic yac'oj Riox li' ta sba balamile ta xtun avu'unic. Ja' no'ox yech ti c'u sjalil cuxuloxuc li' ta sba balamile, ta xtun avu'unic. Ja' no'ox yech ti c'alal xachamique, ta xtun avu'unic yu'un chabatic ta vinajel. Li c'usitic chtal ta atojolic lavie, ti c'usitic ts'acal to chtale, ta xtun avu'unic scotol ja' yo' más xach'unic oe. ²³ Li vo'oxuque chatunic yu'un ti Cristoe. Ti Cristoe ja' chtun yu'un ti Rioxe, ja' tspas li c'usi tsc'ane.

Ja' li' yalaj ti icuch yu'unic ilbajinel ti yaj'apoxoltac ti Jesucristoe

4 ¹ Li vo'oxuque tsc'an chach'unic ti jcotolticotic chitunoticotic yu'un ti Cristoe, ti ja' yac'oj cabtelticotic chcalticotic a'yuc ti c'usitic vo'ne snopoj ti Rioxe ti muc xa'iic ti vo'nee. ² Lavi chitunoticotic yu'un ti Rioxe, ja' tsc'an ti sjunul co'onticotic chitunoticotique. ³ Yech'o un li vo'one muc ta alal cu'un mi lec, mi chopol jc'oplal avu'unic, ja' no'ox ti

chitun yu'un ti Cajvaltique. Ja' no'ox yech muc ta alel cu'un mi lec, mi chopol jc'oplal yu'unic scotol li crixchanoetique. Ja' no'ox yech mu xcal ti c'u x'elan jc'oplale. ⁴ Mu xu' xcal ti mu c'usi chopol jpassoje, mu xu' xcal ti toj lecone. Ja' no'ox xu' chal ti Cajvaltique. ⁵ Ja' no'ox yech li vo'oxuque, ma'uc avabtelic ta yalel ti c'u x'elan chitunoticotic yu'un ti Cajvaltique. Ja' no'ox ac'u jmalatic ti c'usi ora chcha'sut tale. Ja' chtal yal a'yuc ti c'usitic ijnoptic jujuntal ti muc much'u sna'e. Ja'to chal a'yuc ti c'u x'elan liyilotic jujuntal ti Rioxe.

⁶ Vo'otic ti jchi'il jbatic ta xch'unel li sc'op Rioxe, ti x'elan lalcalbeic jc'oplal xchi'uc li Apolose, vo'oxuc ac'uxubinelic yo' xach'unic o li c'usi chal li sc'op Rioxe ti mu xat'ujic ti much'u chach'unbeic ti c'usi chale. Mi chat'ujique, yu'un onox chanopic ti mu xa much'u xastaique. ⁷ ¿C'u yu'un ti mu xa much'u xastaic chava'iic ti p'ijoxuque? Riox lasp'ijubtasic, yech'o un mu xu' xavalic yech.

⁸ Xana'ic xa tajmec ti avalojique. Mu xa c'usi palta ti avalojique. Chac'an xa chapasic mantal ti avalojique. Mu xa xitunoticotic avu'unic ti avalojique. Lec ti xana'icuc spasel mantale, co'ol jpastic mantal ti yechuque. ⁹ Chquil li vo'one ja' yech tsc'an ti Rioxe ti más p'ajbiloticotic vo'oticotic li yaj'apoxtoloticotique. Ja' tsc'an ti ja' yechoticotic ya'el chac c'u cha'al li much'u tsots smule ti ta bail ta satil chmilee, ti tey q'uelbil yu'un scotolic li' ta sba balamile: crixchanoetic xchi'uc anjeletic.

¹⁰ Vo'oticotic li yaj'apoxtoloticotic ti Cristoe sonso chaviloticotic; yan li vo'oxuque p'ijoxuc ti avalojique ti avich'o'jic xa ta muc' ti Cristoe. Li vo'oticotique mu c'u jtu chaviloticotic; yan li vo'oxuque cuchem avu'unic ti avalojique. Ich'biloxuc ta muc' yu'un scotol crixchanoetic; yan li vo'oticotique chap'ajoticotic. ¹¹ Abol jbaticotic ta vi'nal, ta taquiti'il. Vocol ta jta jc'u'titic. Abol jbaticotic ta majel. Mu xinaqui ta jnaticotic, loq'uemoticotic ta xanvil. ¹² Tsots chi'abtejoticotic yo' jta o jve'elticotique. Chopol chic'oponatoticotic, pero ta jc'anbeticotic ti Rioxe ti ac'u slecubtasbel yo'onique. Chcuch cu'unticotic li ilbajinele. ¹³ Li much'utic chislo'iltaoticotique, lec ta jc'oponticotic. Mu c'usi bal o chiyiloticotic scotolic. Co'ol xchi'uc c'a'epoticotic. Yech o c'al tana.

¹⁴ Ti x'elan chajts'ibabeique, ma'uc yo' xaq'uexavic oe, ja' yo' xap'ijubic oe, yu'un co'ol xchi'uc jch'amaloxuc chca'i yu'un jc'anojoxuc. ¹⁵ Ac'u mi ep tajmec ti much'utic chayalbeic sc'oplal ti Cristoe, pero mu epuc latotique. Vo'on atoticon ya'el yu'un vo'on ba'yi lalcalbeic ti chac' jcuxlejaltic ti Jesucristoe, yech'o ti ach'unique. ¹⁶ Yech'o ti ja' tsc'an chachanic ti c'u xi'elane.

¹⁷ Yech'o ti ijtac tal li Timoteoe, ti jc'anoje, ti sjunul yo'on yich'oj ta muc' ti Cajvaltic Jesuse. Yu'un ixch'un li sc'op Rioxe ti c'alal icalbee, yech'o un co'ol xchi'uc jch'amal chca'i. Ja' chtal syules ta ajolic ti c'u x'elan chitun yu'un ti Cristoe chac c'u cha'al chcalbe li much'utic xch'unojic sc'op Riox ti butic chi'ech' ta jujun temploe. ¹⁸ Oy jayvo'oxuc

ti chatoy abaique, yu'un mu xa bu chtal jq'ueloxuc ti avalojique. ¹⁹ Mi sc'an Cajvaltique po'ot xa xtal jq'ueloxuc. Ja' chtal jq'uel mi lec c'usi tspasic li much'utic tstoy sbaique, o mi yeic no'ox. ²⁰ Mi melet ti jch'unojtic pasel ta mantal yu'un ti Rioxe, mu ta queticuc no'ox chvinaj. ²¹ Yech'o un ¿c'usi chac'anic ti c'alal xitale? ¿Mi tsitsel, o mi c'uxubinel? Nopic ti c'usi chac'anique.

Ja' li' yalaj ti c'u x'elan icom sc'oplal ti much'u isa' smule

5 ¹ Ica'i ti oy jun achi'ilic ti yic'oj xcha'me'e. Chopol tajmec ti x'elan sc'op Rioxe. ² Yech no'ox ti toj lecoxuc ti avalojique, mu xavich' amelolic. Tsc'an chavat o avo'onic li jun isa' smule. Más lec ti mu xa xavaquic ochuc ta temploe. ³ Ac'u mi muc bu li'on li vo'one ti c'alal xatsob abaic ta snopel c'usi ta cha'leel ti much'u yech spasoje, pero co'ol xchi'uc li'on ya'ele, yech'o ti ijnop xa ti c'usi ta cha'leele. ⁴ Ti c'alal xatsob abaique, li'on ya'el uque, li' ti Cajvaltique. ⁵ Yech'o un li much'u staoj smule, aq'uic ta sc'ob pucuj yo' xil o svocole, yo' xicta o sba ta spasel li c'usi chal yo'one. Mi iyicta sbae, ta onox xcuxi ta sbatel osil ti c'alal sta yora chalbe bu chbatic ta sbatel osil scotol crixchanoetic ti Cajvaltique Jesuse.

⁶ Yech chanopic ti lecoxuque yu'un tey achi'uquic li much'u sa'oj smule. Co'ol xchi'uc svuquesobil xch'ut pan, ac'u mi jset' no'ox xcac'tic, pero chvuc o xch'ut scotol li pane. Ja' no'ox yech mi lec chquiltic li much'u staoj smule, chlic xchan li yantique. ⁷ Yech'o un ja' tsc'an ti mu xa xavaquic ochuc ta templo li much'u staoj smule yo' xvinaj o ti lec c'usi chapasique. Ja' yech chac c'u cha'al tspasic li jchi'iltac ta israelale ti c'alal sta yora li sq'uinal ti c'alal iloquic ta mozoil ti ba'yi jtot jme'ticotique. Ta xch'ubaic loq'uel li pan ti bu yich'oj xa svuquesobil xch'ute, xchi'uc vots'bil arina ti yich'oj xa svuquesobile. Ta ach' tspasic, mu xa bu chich' svuquesobil. Ti c'alal tsve'ique, ti c'alal tsti'ic chije, ja' seña ti loquemic xa ta mozoile. Ja' yech tsc'an chach'ubaic loq'uel li c'usitic chopole, yo' xvinaj o ti sloquesojoxuc xa ta mulil ti Cristoe lavi ach'unojic xa ti iyac' sba ta milel ta scoj jmultique. ⁸ Yech'o un ac'u jyules ta joltic ti lisloquiesotic xa ta mulil ti Cajvaltique. Ja' ac'u jnoptic ti c'usi leque, mu xa ya'uc jnoptic li c'usi chopole.

⁹ Lacalbeic xa onox ta yan jvun ti mu xachi'anic li much'utic tsa' yantse, li much'utic tsa' yajmule. ¹⁰ Ti x'elan lacalbeique, mu'nuc mu xu' xachi'anic ti much'utic mu to ta xch'unic li sc'op Rioxe ti tsa' yantsique, ti tsa' yajmulique, ti scotol c'usi chpich' yo'onique, ti ch-elc'ajique, ti chich'ic ta muc' santoetique. Ti yechuc smelol ti c'usi lacalbeique, ja' tsc'an chavictaic li balamile. Li'toe capalotic xchi'uc jmulaviletic. ¹¹ Ti smelol ti c'usi lacalbeic tal ta jvune, ja' mu xachi'anic ti much'utic xch'unojic sc'op Riox ti ta alele ti tsa' to yantsique, ti tsa' to yajmulique,

ti chpich' to yo'onic li c'usitic oye, ti chich'ic to ta muc' li santoetique, ti chlo'iltavanic toe, ti chyacubic toe, ti ch-elc'ajic toe. Ti much'utic yech tspasique mu me xavaq'uic ochuc ta templo, mi ja'uc xachi'anic ta ve'el ta uch'vo'.¹²⁻¹³ Ti much'utic mu to ta xch'unic li sc'op Rioxe mu jtic' jba ta yac'bel castico. Tey ch-ac'bat castico yu'un ti Rioxe. Li vo'oxuque ja' no'ox xavac'beic castico mi oy bu ista smul li jchi'iltactic ta xch'unel li sc'op Rioxe. Yech'o un mu xa xavaq'uic ochuc ta templo li much'u staoj smule.

**Ja' li' yaloj ti chopol mi chba jc'anbetic parte ti
much'utic mu to ta xch'unic li sc'op Rioxe**

6¹ Ti c'alal chac'anic meltsanbel ac'opique, ¿mi mu xaquexavic ya'el ti ja' chba avalbeic smeltsan ti much'utic mu to ta xch'unic li sc'op Rioxe? ¿Mi ja' mu xmeltsaj yu'unic ya'el lachi'ilic ta xch'unel li sc'op Rioxe ti ja'uc avalbeic smeltsanele?² Vo'otic ti jch'unojtic li sc'op Rioxe, ana'ojic ti ta jpastic mantal ti c'alal po'ot xa'ox xlaj li balamile. Yech'o un xmeltsaj avu'unic li c'usi mu vocluc ta meltsanele.³ Ana'ojic noxtoc ti vo'otic ta jnoptic c'u x'elan chcom sc'oplalic ti anjeletic ti ista smulic ti vo'nee. Yech'o un xmeltsaj cu'untic li jset' jts'uj c'op li' ta sba balamile.⁴ Mi chac'anic meltsanele, albo junuc achi'ilic ac'u mi muc bu tsots yabtel avu'unic.⁵ Ti x'elan chacalbeique, ja' yo' xaquexavic oe. ¿Mi'n ch'abal junuc achi'ilic ti sna' smeltsanele?⁶ ¿Mi'n ja' lec ana'ojic ti ja' tey chba ajambe aba amulic ta stojol ti much'utic mu to ta xch'unic li sc'op Rioxe?

⁷ Ti x'elan chatic'be aba amulique, ja' chvinaj o ti mu to chavictaic ti c'u to'ox xa'elanique. ¿C'u yu'un ti mu xcuch avu'unic li c'usitic chacha'leatique?⁸ Ja' no'ox yech chopol c'usi chacha'levanic uc. Mu yanuc o ti much'u chopol c'usi chacha'leique, achi'il no'ox abaic ta xch'unel li sc'op Rioxe.

⁹⁻¹⁰ ¿Mi mu xana'ic ya'el ti mu xba xchi'anic Riox ti much'utic chopol c'usitic tspasique? Mu xalo'lo aba atuquic. Ti much'utic tsa' yantse, xchi'uc ti much'utic tsa' yajmule, xchi'uc ti much'utic chich'ic ta muc' santoetique, xchi'uc ti much'utic ta xchi'in sbaic ta vinicale, xchi'uc ti much'utic ta xchi'in sbaic ta antsile, xchi'uc li j'eleq'uetique, xchi'uc ti much'utic scotol c'usi chpich' yo'onique, xchi'uc li jyacubeletique, xchi'uc li jlo'iltavanejetique, xchi'uc ti much'utic tslo'loic taquaine, scotol ti much'utic yeche mu xba xchi'anic ti Rioxe.¹¹ Ja' to'ox yechoxuc jlom. Lavie layaq'uic xa ta pertonal ti Rioxe. Lec xa avo'onic. Ch'abal xa amulic chayilic, ja' ti ach'unojic ti ja' istoj amulic ti Cajvaltic Jesucristoe, ja' ti laxchi'anic xa ti Ch'ul Espíritue ti jun xchi'uc ti Cajvaltique.

Ja' li' yaloj ti ac'u tunicotic junlejtic yu'un ti Rioxe

¹² Ti bu yaloj Riox mu xu' jpastique, mu xu' jpastic. Melel xu' jpastic ti c'usitic muc bu yaloje, pero mu scotoluc chcoltavan ta xch'unel c'usi tsc'an ti Rioxe. Oy bu yic'al ja' xbat ta co'ontic. ¹³ Melel li jve'eltique ja' scuenta jch'utic. Li jch'utique ja' scuenta ve'elil. Pero ti Rioxe ta sta yora ti ta xch'ay xcha'tosole. Pero ti lispasotic ti Rioxe, ma'uc lispasotic o ti ta jsa' cantstique, ti ta jsa' cajmultique. Ti lispasotique, yu'un chitunotic yu'un. ¹⁴ Ti mi lichamotique, chixcha'cuxesotic ti Rioxe chac c'u cha'al ixcha'cuxes loq'uel ta smuquenal ti Cajvaltic Jesuse yu'un stuc no'ox oy syu'el.

¹⁵ Li vo'otique ana'o'jic ti spat xoconotic xa ya'el ti Cristoe. ¿Mi'n lec ana'o'jic mi chba jchi'intic ants tol sa' yajmul lavi spat xoconotic xa ya'el ti Cristoe? ¹⁶ ¿Mi mu xana'ic ya'el li much'u ta xchi'in li ants tol sa' yajmule jun chc'ot xchi'uc? Ja' chac c'u cha'al ts'ibabil ta sc'op Rioxe: “Xcha'va'alic jun chc'otic”, xi ti Rioxe. ¹⁷ Yan ti much'u chich' ta muc' ti Cajvaltic Jesuse, co'ol c'usi tsnop xchi'uc ti Cajvaltique.

¹⁸ Yech'o un ja' tsc'an ti j'ech'el xavictaic li sa'antse li sa'vinique yu'un chnop xava'iic. Li c'usitic yan mulile mu xnop xava'iic, ja' no'ox más chopol li sa'antse li sa'vinique yu'un chnop xava'iic. ¹⁹ ¿Mi mu xana'ic ya'el ti ja' xa stemplooxuc ti Ch'ul Espíritue ti yac'oj achi'inic ti Rioxe? Mu avu'unuc aba atuquic. ²⁰ Yu'un toyol lastojic ti Rioxe, yech'o un tunanic yu'un ajunlejic.

Ja' li' yaloj c'u x'elan sc'oplal li nupunele

7 ¹ Li c'usi ajac'becon ta vune, li' chacalbeic c'u x'elan smelole. Li cremotique lec ti mi mu sa' yajnilique. ² Pero lavi mu xu' cha'iiique, ac'u sa' yajniliic. Ja' no'ox yech li tsebetique, más lec mi i'ayan smalalic uque. ³ Li vinique ac'u xchi'in li yajnile. Li antse ac'u xchi'in li smalale. ⁴ Li antse mu xa yu'unuc sba stuc, ja' xa yu'un li smalale. Ja' no'ox yech li vinique, mu xa yu'unuc sba stuc, ja' xa yu'un li yajnile. ⁵ Yech'o un mu me xajalanbe abaic jujuntal. Ja' no'ox mi co'ol chanopic ti muc bu chachi'in abaic jayibuc c'ac'ale mi oy c'usi chac'anbeic ti Rioxe, xu' mu xachi'in abaic. Ts'acal to chlic achi'in abaic naca me soc ajolic ti pucuje.

⁶ Ti x'elan icale, ja' no'ox ta jyules ta ajolic li c'usi leque, mu vo'onicon chcal mantal. ⁷ Li vo'one más lec chca'i ti ja'uc yech scotol cremotic chac c'u cha'al li vo'one ti ch'abal cajnile. Pero mu jtotic, yu'un jeljeltos yac'ojotic ti Rioxe.

⁸ Li tojol cremotique, li tojol tsebetique, li me'anal antsetique, más lec ti ja'uc yechic chac c'u cha'al li vo'one ti ch'abal cajnile. ⁹ Pero mi mu xu' cha'iic ti ch'abal yajnilique, ti ch'abal smalalique, ja' más lec mi nupul ts'acalique; ja' chopol ti mi tey no'ox xmacmon yo'onique.

¹⁰ Vo'oxuc ti nupul ts'acaloxuque ti co'ol jch'unojtic li sc'op Rioxe, chacalbeic jp'eluc mantal pero mu vo'onicon jmantal, ja' smantal ti Cajvaltique. Li vo'oxuque, antsetic, mu me xach'ac amalalic. ¹¹ Mi mu xach'unic li c'usi chacalbeique, mi ach'ac abaique, mu xu' xaviq'uic yan vinic. Tey va'etanic o. Mi mu xu' chava'iic ti tey xava'etique, cha'ic'o abaic xchi'uc lamalalic onoxe. Ja' no'ox yechoxuc uc, viniqetic, mu me xach'ac lavajnilique.

¹² Li c'usi li' chacalbeique muc bu yaloj ti Cajvaltique, jtuc no'ox chcal. Mi oy junoxuc ti muc bu xch'unoj sc'op Riox lavajnilique, mi jun avo'onique, mu me xach'ac o lavajnilique. ¹³ Mi oy junoxuc ti muc bu xch'unoj sc'op Riox lamalalique, mi jun avo'onique, mu me xach'ac o lamalalique. ¹⁴ Mi muc bu xch'unoj sc'op Riox li viniqetic, mu chopluc ch-ile yu'un ti Rioxe ti yic'oj o sbaic xchi'uc li yajnile ti ja' xch'unoj li sc'op Rioxe. Ja' no'ox yech mi ja' muc bu xch'unoj sc'op Riox li antse, mu chopluc ch-ile yu'un ti Rioxe ti yic'oj o sbaic xchi'uc li smalale ti ja' xch'unoj li sc'op Rioxe. Ti chopluc chil Riox ti yic'oj sbaique, mu x'ac'batic bentisyon yol xch'amalic ti yechuque. ¹⁵ Mi ja' ta xch'acvan ti much'u muc bu xch'unoj li sc'op Rioxe, mi ants, o mi vinic, ac'u xch'ac sbaic. Ti much'u ta xch'aquee, mi ants, o mi vinic, xocol chcom. Mu me sa' c'op ti much'u ta xch'aquee. Vo'otic ti yic'ojotic xa ti Rioxe, ja' tsc'an ti mu jsa'tic c'ope. ¹⁶ Antsetic, mu xana'ic mi ta xch'un avu'unic sc'op Riox lamalalique. Ja' no'ox yechoxuc uc, viniqetic, mu xana'ic mi ta xch'un avu'unic sc'op Riox lavajnilique.

¹⁷ Ti c'u xa'elanic jujun ti c'alal ach'unic li sc'op Rioxe, ich'ic ta muc' ti Rioxe, mu c'usi yan xanopic. Ja' yech chcal ta scotol temploetic. ¹⁸ Mi avich'ojic circuncisión ti c'alal ach'unique, yechanic o. Mi muc bu avich'ojique, yechanic o noxtoc. ¹⁹ Ma'uc tsots sc'oplal mi quich'ojtic circuncisión, o mi ch'abal. Ja' no'ox ac'u jch'untic ti c'usitic chiyalbotic ti Rioxe. ²⁰ Ti c'u xa'elanic jujun ti c'alal ach'unique, yechicoxuc o me. ²¹ Mi chonbiloxuc ta mozoil ti c'alal ach'unique, mu me xavat o avo'onic, teyanic o. Yan ti mi onox c'uxi xu' chaloq'uique, loc'anic. ²² Ti much'utic tiq'uulic ta mozoil ti c'alal ixch'unique, ac'u syules ta sjolic ti iloq'uesatic xa ta mulil yu'un ti Cajvaltique. Yan ti much'utic colemic ti c'alal ixch'unique, ac'u syules ta sjolic ti ja' xa chtunic yu'un ti Cristoe. ²³ Ja' lasmanic ti Rioxe. Toyol lastojic, yech'o un ja' tsc'an ti ja' chatunic yu'une. Ma'uc smelol ti ja' chavac' avocolic ta spasel c'usitic lec chil li crixchanoetique yo' lec xayilic o ti avalojique. ²⁴ Yech'o un vo'otic ti jchi'il jbatic ta xch'unel li sc'op Rioxe, ti c'u xa'elanic jujun ti c'alal ach'unique, yechicoxuc o me yu'un tey xchi'inojoxuc ti Rioxe.

²⁵ Li vo'oxuque, tojol cremotic, tojol tsebetic, chacalbeic ti c'usi iyul ta jol jtuque, ma'uc smantal ti Cajvaltique. Yu'un xc'uxubinojon ti Cajvaltic Jesucristoe, yech'o ti sjunul co'on chitun yu'une, jna'oj ti c'usi tsc'ane.

²⁶ Li vo'one más lec chca'i ti c'u xa'elanic onox jujune, yo' mu masuc

xavil o avocolic ta ts'acale. ²⁷ Vo'oxuc ti oy avajnilique, mu me xach'ac abaic. Vo'oxuc ti ch'abal to avajnilique, mu me xasa'ic. ²⁸ Pero mi mu xu' chava'iic ti ch'abal avajnilique, ma'uc mulil mi chasa'ique. Ja' no'ox yech uc, tsebetic, ma'uc mulil mi i'ayan amalalique. Ja' no'ox ti más chavil avocolic mi i'ayan amalalique. Li vo'one mu jc'an ti chavil avocolique.

²⁹ Vo'otic ti jchi'il jbatic ta xch'unel li sc'op Rioxe, ti x'elan chacalbeique, ja' ti mu xa bu jal li'otic ta sba balamile. Ti jayvo' oy avajnilique, mu me ja'uc no'ox ta avo'onic snopilanel ti c'uxi chavich' ame'analique. ³⁰ Ti jayvo' chavat avo'onique, mu me ja'uc no'ox ta avo'onic. Ti jayvo' jun avo'onique, mu me ja'uc no'ox ta avo'onic. Ti jayvo' j'equeloxuque co'oluc me xchi'uc ch'abal c'usuc avu'unic chava'iic. ³¹ Ti jayvo' oy c'usuc avu'unique, co'oluc me xchi'uc ch'abal c'usuc avu'unic chava'iic. Yu'un li c'usitic oy li' ta sba balamile ta onox sta yora ti chlaje.

³² Li vo'one ja' ta jc'an ti jun avo'onique. Ti much'utic ch'abal yajnile más xocolic ta snopel ti c'usi jun o yo'on ti Cajvaltique. ³³ Yan ti much'utic oy yajnilitique persa tsnopic ti c'usitic jun o yo'on li yajnilitique. ³⁴ Mu jtosuc no'ox ti c'usi tsnopique. Ja' no'ox yech ti much'utic ch'abal smalalique, más xocolic ta snopel ti c'usi jun o yo'on ti Cajvaltique yo' xtunic o ta stojol ti Cajvaltique. Yan ti much'utic oy smalalique persa tsnopic ti c'usitic jun o yo'on li smalalique.

³⁵ Ti x'elan chacalbeique, ja' ac'uxubinelic, mu'nuc chajpajesic. Ja' no'ox chajp'ijubtasic ta spasel li c'usi leque yo' mu c'usi xaspajesic ta spasel c'usi lec chil ti Cajvaltique.

³⁶ Mi oy much'u chil ti ista xa sva'lej li stsebe, ti tsc'an xa smalal chile, tey ac'u snop ti c'usi más leque. Xu' chac', ma'uc mulil. ³⁷ Yan ti much'u más lec cha'i ti mu xaq'ue, ti mu sc'an smalal chil li stsebe, lec noxtoc mi mu xaq'ue. ³⁸ Ti much'u chac' stsebe lec. Ti much'u mu xaq'ue más to lec.

³⁹ Ti ants oy xa smalale mu xu' xch'ac sbaic ti c'u sjalil cuxul li smalale. Pero mi icham li vinique, xocol chcom li antse, xu' xtac'av mi ital sjaq'uel ta yan o vinique, ja' no'ox mi xch'unoj sc'op Riox ti much'u chtale. ⁴⁰ Li vo'one chcal ti ja' más jun yo'on c'alal stuque. Chcal ti ja' yech tsc'an ti Ch'ul Espíritue ti jun xchi'uc ti Rioxe.

Ja' li' yaloj ti c'u x'elan sc'oplal li smoton santoetique

8 ¹ Ti ajac'beic smelol li ti'bol ti smotoninoj santoetique, li' chacalbeic c'u x'elan smelole. Melel jna'ojtic ti mu cuxluc li santoetique. Pero mi oy chanopic ti mu c'u tspas mi chati'ic li ti'bol ti smotoninoj santoetique, yu'un onox chavalic ti atuc no'ox xana'ic ya'ele. Mi jc'anojtic ti Rioxe, ja' no'ox yech jc'anojtic li jchi'iltactic ta xch'unel li sc'op Rioxe. Chul ta joltic noxtoc ti yic'al xicta o sbaic cu'untic ti much'utic mu to ta xch'unic lec li sc'op Rioxe. ² Mi ta jti'tic li ti'bole,

yech ta jnoptic ti jna'tic xae. ³ Mi jc'anojtic ti Rioxe, jna'ojtic ti c'usi lec chile chac c'u cha'al yiloj c'u x'elan li co'ontique.

⁴ Melel jna'ojtic ti jun no'ox ti Rioxe, ti mu cuxluc li santoetique. Yech'o un mu c'u tspas ya'el mi ta jti'tic li ti'bol ti smotoninojique. ⁵ Ac'u mi oy much'u tsp'isic ta Riox li c'usitic oy ta vinajele ta balamile, ti x'elan chalique, yu'un ep riox ya'el, ep cajvaltic ya'el. ⁶ Li vo'otique jch'unojtic ti jun no'ox ti Rioxe, ja' ti Jtotic Riox ta vinajele, ja' ti much'u ispas scotol li c'usitic oye. Ja' ti liyac'otic tale ti chquich'tic ta muqu'e. Jch'unojtic ti jun no'ox ti cajvaltique, ja' ti Jesucristoe. Ja' onox ispas li c'usitic oye. Ja' lixch'amalinotic o ti Rioxe ti iquich'tic ta muc' ti Jesucristoe.

⁷ Ti much'utic nopem to'ox xa'iic ti chich'ic ta muc' li santoetique, ti mu to ta xch'unic lec li sc'op Rioxe, tsnopic to ti cuzul li santoetique. Chi'ic to ta sti'el li ti'bol ti smotoninojique, yech'o ti tsta o smul cha'iic mi tsti'ique. ⁸ Li vo'oxuque ana'ojic xa ti mu ta ve'liluc lec chiyilotic o ti Rioxe. Ma'uc to lec chiyilotic o mi ta jlajestique. Mu chopluc chiyilotic o mi mu jlajestique. ⁹ Nopic me lec, mu me c'usuc no'ox xalajesic. Mu me vo'oticoxuc ta amulic ti tsta smul cha'iic ta stojol Riox li much'utic mu to ta xch'unic lec li sc'op Rioxe. ¹⁰ Li vo'oxuque ana'ojic xa ti mu cuxluc li santoetique. Pero mi layil junuc ti much'utic mu to ta xch'unic lec li sc'op Rioxe, ti tey chotol chave' ta mexa yo' bu li santoetique, "Xu' nan jti' uc che'e", xi liquel. ¹¹ Vo'ot ti ana'oj xa ti mu cuxluc li santoetique, vo'ot ta amul mi iyicta sbaic junuc ti much'utic mu to ta xch'unic lec li sc'op Rioxe ti ja' ta scoj smulic uc ti icham ti Cristoe yo' xcuxiic o ta sbatel osile. ¹² Mi iyicta sbaic avu'un li much'utic mu to ta xch'unic lec li sc'op Rioxe, chata amul ta stojolic, chata amul ta stojol ti Cristo noxtoque. ¹³ Yech'o un mi chquiltic ti chicta o sbaic li jchi'iltactic ta xch'unel li sc'op Rioxe ti ta jti'tic ti'bole, más lec mu ya'uc jti'tic ta jmoj yo' mu xicta o sbaic cu'untique.

**Ja' li' yaloj ti yech onox snopoj ti Pablœ ti mu c'usi
tsc'anbe li much'utic chalbe li sc'op Rioxe**

9 ¹ Li vo'one ta melel ti apoxtolone yu'un iquil ti Cajvaltic Jesucristo uque. Muc much'u xu' c'usi chiyalbe. Vo'on ical ava'iic li sc'op Rioxe yech'o ti ach'unique. ² Ti much'utic chalic ti ma'uc apoxtolone, teyuc, ac'u yalic. Yan li vo'oxuque mu xu' chavalic ti ma'uc apoxtolone, yu'un vo'on lacalbeic li sc'op Rioxe yech'o ti ach'unique. Ja' ivinaj o ti ja' chitun yu'un ti Cajvaltique.

³ Ti much'utic chistic'beic jmule ja' yech chcalbeic chac li'i. ⁴ Xu' xamac'linicon chac c'u cha'al chamac'linic li yan apoxtoletique. ⁵ Xu' jsa' cajnil uc ti ta jchi'in ta yalel ta muyel chac c'u cha'al li yan apoxtoletique, chac c'u cha'al li yits'intac Cajvaltic Jesuse, chac c'u cha'al li Pedroe. ⁶ Xu' xquicta cabtelticotic uc xchi'uc li Bernabee chac

c'u cha'al li yan apoxtoletique ti vo'oxuc chamac'linique. Ja' no'ox yech xu' chamac'linoticotic uc. ⁷ Li much'u ochem ta solteroale, tey tsta sve'el, tey tsta li c'usuc yu'une. Li much'u ta sts'un uvae, tslo'be sat. Li much'u oy xchivoe, chuch'be xchu'. Ja' no'ox yech xu' chavaqu'ic jve'elticotic uc yu'un chitunoticotic avu'unic. ⁸ Mu me xanopic ti jtuc ijyules ta jol ti x'elan icale, yu'un ja' yech li smantal Rioxe. ⁹ Ti Moisesse ists'iba comel chac li'i: "Ti c'alal ta stec'ulan trigo li vacaxe, mu me xavac'be svosal, tey ac'u sc'ux", xi ts'ibabil. Ti Rioxe mu c'ajomuc no'ox chc'uxubin li vacaxe. ¹⁰ Ti x'elan ts'ibabile, ja' jc'oplalticotic uc. Co'ol xchi'uc li much'u tsvoc' yosile xchi'uc li much'u tsmaj strigoe, jun yo'on ch-abtej yu'un sna'oj ti tey tsta sve'ele. ¹¹ Lavi vo'on ba'yi lacalbeic li sc'op Rioxe, yech'o un xu' xavac'becon ya'el li c'usitic chtun cu'une. ¹² Li yan apoxtoletique ja' tsc'anic ti chamac'linique. Li vo'one más to xu' xamac'linicon ya'el ti yechuque.

Pero mu jc'an ti chamac'linicone. Ti mu jc'ane, oy bu vocol ta jta jve'el pero ta jts'ic, naca me vo'onicon ta jmul ti mu xavich'ic ta muc' ti Cristoe. ¹³ Li paleetique ana'ojic ti tey tsta sve'elic ta temploe yu'un ja' yech smantal ti Rioxe ti xu' tslajesic jts'ujuc li smoton Riox ti tey tsmilique. ¹⁴ Ja' no'ox yech li much'utic chalic a'yuc li sc'op Rioxe, yalaj Cajvalt'ic ti tey tsta ech'el sve'elique. ¹⁵ Yan li vo'one mu jc'an yech. Ti x'elan chajts'ibabeic tale, mu'nuc ta jc'an mac'linel. Yu'un yech onox jnopo'j ti mu c'usi ta jc'ane. Mi oy much'u chisuje, más lec chamicon.

¹⁶ Mu xu' jtoy o jba ti vo'on chcal li sc'op Rioxe. Persa chcal yu'un ja' chitun yu'un ti Cajvalt'ique. Mi mu jc'an xcale, abol jba. ¹⁷ Mi ta slequil co'on chcale, oy xa jtojol chca'i. Mi mu ta slequiluc co'one, ma'uc yech smelol yu'un ja' chitun yu'un ti Cajvalt'ique. ¹⁸ Li jtojol ya'ele ja' ti mu c'usi ta jc'anbeic li much'utic chcalbeic li sc'op Rioxe. Ac'u mi ca'yoj ti xu' jc'an lavi yaj'apoxtolon ti Cajvalt'ique, pero mu jc'an.

¹⁹ Li vo'one muc much'u xu' chispas ta mantal. Slequil no'ox co'on jtuc ti chitun yu'unique yo' ep xich'ic o ta muc' cu'un ti Cristoe. ²⁰ Ti c'alal ta jchi'in li jchi'iltac ta jurioale ti xch'unojic ti ja' chcuxiic o ta sbatel osil li smantaltac Rioxe ti ists'iba comel ti Moisesse, ja' no'ox yech ta jch'un ti bu stac' ch'unele. Ti x'elan ta jpase, ja' yo' xa'iic o li c'usitic chcalbeique, yo' xch'unic o cu'un ti ja' no'ox chac' jcuxlejaltic ti Cajvalt'ic Jesuse. ²¹ Ti c'alal ta jchi'in lachi'ilique, vo'oxuc ti ma'uc juriooxuque, ti muc bu ya'yojic li smantaltac Rioxe, ja' no'ox yech ta jpas chac c'u cha'al tspasique. Co'ol xchi'uc muc bu ca'yoj yilel li smantaltac Riox uque pero mu'nuc mu xa xquich' ta muc' ti Cristoe. Ja' yo' xa'iic o li c'usitic chcalbeique, yo' xch'unic o cu'un ti ja' no'ox chac' jcuxlejaltic ti Cajvalt'ic Jesuse. ²²⁻²³ Ti c'alal ta jchi'in ti much'utic mu to ta xch'unic lec li sc'op Rioxe, ti xch'unojic to ti oy c'usi mu stac' pasele, ja' no'ox yech mu jpas uc yo' xa'iic o li c'usitic chcalbeique, yo' xch'unic o lec li sc'op Rioxe. Ti x'elan ta jco'oltas jbae, ja' yo' xcuxiic o ta sbatel osil uque.

²⁴ Li vo'oxuque ana'ojic ac'u mi ep li much'utic ch-anilajique pero jun no'ox ti much'u ta sta li trofeoe. Ja' no'ox yech ja'uc no'ox me ta avo'onic uc ti cuxlejal chayac'beic ti Cajvaltique. Mu me c'usi yan xch'ay o avo'onic. ²⁵ Li j'aniletique xchabioj sbaic yo' staic o li strofeoique. Ti c'usi chac' o svocolique, sna' xlaj. Yan ti c'usi chcac' o jvocoltic li vo'otique, mu sna' xlaj. ²⁶ Li vo'one ja' yechon chac c'u cha'al li much'u ja' ta yo'on li strofeoe, yu'un ja' no'ox ta co'on ti jcuxlejal chi'ac'bate. Ja' yechon chac c'u cha'al li bocseadoretique ti tsnopic lec ti c'uxi chcuch o yu'unique. ²⁷ Li vo'one mu jpas li c'usi chal co'one. Ti ja'uc ta jpase, ac'u mi ical a'yuc ti ja' chcom o c'usitic chopol mi iquich'tic ta muc' ti Cajvaltique Jesuse, mu onox jta ti jcuxlejal ta sbatel osile.

Ja' li' yaloj ti mu xa me xbatic yo' bu li santoetique

10 ¹ Vo'otic ti jchi'il jbatic ta xch'unel li sc'op Rioxe, ja' ta jc'an ti mu xch'ay xava'iic c'u x'elan i'ilatic yu'un Riox ti ba'yi jtot jme'ticotique ti iloq'uesatic tal ta mozoile. Ja' ibeiltasatic tal scotolic yu'un ti toque ti bu isc'an Riox italique. I'ech'ic tal scotolic ta Tsajal Nab. ² Ti c'u yepal iloq'uic tal ta mozoile ja' totil yu'unic ti Moisesse. Ti Moisesse ja' babe ital ta yolon ti toque, ja' babe ital noxtoc ti c'alal i'ech'ic tal ta nabe. ³ Ti c'alal teyic ta xocol balamile, imac'linatic scotolic yu'un ti Rioxe. ⁴ Scotolic iyuch'ic ti vo' iloc' ta ch'ene ti i'ac'batic yu'un ti Rioxe ti c'alal ismaj ch'en ti Moisesse. Ti x'elan iloc' ti vo'e, yu'un tey onox xchi'uquic ti Cristoe. ⁵ Ac'u mi scotolic ic'uxubinatic tal pero muc bu ep iyich'ic ta muc' ti Rioxe. Chopol i'ilatic, yech'o ti tey ichamic ta xocol balamile.

⁶ Ti x'elan icha'leatique, ja' chvinaj o ti mu xu' jnoptic c'usitic chopol chac c'u cha'al isnopique. ⁷ Yech'o un mu xa me xavich'ic ta muc' li santoetique chac c'u cha'al iyich'ic ta muc' ti jlom jtot jme'ticotique ti ta más vo'nee. Yu'un ja' yech ts'ibabil sc'oplallic ta sc'op Riox chac li': "Li jchi'iltactique ispas yajsantoic. Ispasbeic sq'uinal. Ixchic'beic smoton. Ive'ic, iyuch'ic ti c'usi tsc'an yo'onique, i'ac'otajic", xi. ⁸ Ja' no'ox yech noxtoc mu me xasa' avantsic chac c'u cha'al isa' yantsic ti jlom jtot jme'ticotique ti ta vo'nee. Ti x'elan ispasique, ta jun no'ox c'ac'al imilatic veintitres mil. ⁹ Mu me xaqu'elbeic yo'on ti Rioxe chac c'u cha'al ispasic ti jlome. Ti x'elan ispasique, iti'atic ta quiletel chon, ichamic o. ¹⁰ Mu me c'usi chopol xavalbeic ti Rioxe chac c'u cha'al iyalic ti jlome. Ti x'elan iyalique, ora i'ac'batic castico yu'un ti anjele. I'ipajic, ora ichamic.

¹¹ Ti x'elan icha'leatique, ja' yo' xi'ic o ti jlome. Ti ts'ibabil icom ti c'u x'elan icha'leatique, ja' yo' xixi'otic o uque lavi po'ot xa xlaj li balamile. ¹² Ja' no'ox yech ti much'u tsnop ti mu xa c'usi chopol chtal ta yo'one, ac'u me sq'uel sba naca me spas li c'usi chopole. ¹³ Mi oy c'usi chopol chtal ta avo'onique, na'ic me ti ja' yech chtal ta co'ontic jcotoltique. Pero ti Rioxe yaloj onox ti chixchabiotique, yech'o ti mu xac' ti toj más

chtale, ja' no'ox ti c'usi xcuch cu'untique. Chiscoltaotic yo' mu jch'untic oe.

¹⁴ Vo'oxuc ti jc'anojoxuque, mu xa me xabatic yo' bu li santoetique.

¹⁵ Ti x'elan chacalbeique, yu'un quiloj ti xana'ic snopele. Yech'o un nopic mi ma'uc yech smelol li c'usi chacalbeic tale. ¹⁶ Ti c'alal chcuch'tic li ya'lel uvae ti “colaval” chcctic ti Rioxe, ti c'alal ta jve'tic li pane, ja' seña ti co'ol xa joltic xchi'uc ti Cristoe, ja' ti iyac' sba ta milele, ti iloc' xch'ich'el ta scoj li jmultique. ¹⁷ Ti jayvo' ta jtsob jbatique jun no'ox pan ta jve'tic. Ja' seña ti co'ol xa joltic xchi'uc ti Cristoe.

¹⁸ Ana'ojic ti c'u x'elan ispasic ti jchi'ilticotic ta israelal ti ta vo'nee. Ti smoton Riox iyaq'uique oy jtos ti isti'ic ti jchi'iltaque. Ja' ivinaj o ti co'ol xa sjolic xchi'uc ti Rioxe. ¹⁹ Ti x'elan chcale, mu'nuc chcal ti co'ol xa sjolic xchi'uc santoetic ti much'utic chac'beic smotone yu'un jna'ojtic ti mu cuxlicuque. Yech no'ox ti chac'beic smotone. ²⁰ Ti much'utic chac'beic smoton li santoetique, pucujetic chac'beic. Ma'uc chac'beic ti Rioxe yu'un mu xich'ic ta muc'. Yech'o ti mu jc'an ti co'ol ajolic xchi'uc ti pucujetique. ²¹ Mi chavuch'ic li ya'lel uvae, mi chave'ic li pane chac c'u cha'al iyal comel ti Cajvaltic Jesuse, mu xu' chba ve'anic yo' bu chve'ic ti much'utic ja' yich'ojic ta muc' ti pucujetique. ²² ¿O mi lec xana'ic mi chcac'betic sc'ac'al yo'on ti Cajvaltique ti oy syu'ele? ¿Mi'n la vo'otic más oy jyu'eltic?

Ja' li' yaloj ti ja' ac'u jpastic ti c'usi x'ich'e o ta muc' cu'untic ti Rioxe

²³ Ti bu yaloj Riox mu xu' jpastique, mu xu' jpastic. Melel ti xu' jpastic ti c'usitic muc bu yaloje, pero mu scotoluc chcoltavan ta xch'unel c'usi lec chil ti Rioxe. ²⁴ Yech'o un mu me xapasic ti c'usitic jun o avo'on atuquique. Ja' me xapasic ti c'usitic jun o yo'on li yan uque.

²⁵ Scotol li ti'bol ta xchonique xu' xaman ati'ic, pero mu me xajaquic mi ac'bil ta smoton santoetic yo' mu c'usi xal o avo'onique. ²⁶ Li balamile xchi'uc li c'usitic oye ja' yu'un ti Rioxe.

²⁷ Mi oy much'u chayiq'uic ech'el ta ve'el ti muc bu xch'unoj li sc'op Rioxe, mi anop chabatique, lajesic me ti c'usi cha'ac'batique, mu me c'usi xal avo'onic. Mu me xajaquic ti bu ay sman tale. ²⁸ Yan ti mi oy much'u co'ol la'ic'atic ta ve'el xchi'uque: “Li ti'bol li'i smotoninoj santoetic”, mi xayute, mu me xati' yo' mu xicta o sba li much'u layalbe ti ja' smoton li santoetique, ti xch'unoj to ti mu xu' sti'e. Li balamile xchi'uc li c'usitic oye, ja' yu'un ti Rioxe. ²⁹ Muc bu chcal ti mu xu' xati'ique. Xu', yu'un ana'ojic ti mu chopluque. Ti x'elan lacalbeique, ja' no'ox yo' mu xicta o sba avu'unic li yantique.

Mi oy yech chavalic: “¿C'u yu'un ti mu xu' jti' ti'bole? Mu c'u jcuenta o c'usi xch'unoj li june. ³⁰ C'alal chive'e, colaval chcut ti Rioxe, yech'o un muc much'u xu' chal ti ta jta o jmul ti ta jti' ti'bole”, mi xachie, yech ava'uc. ³¹ Pero li c'usitic chapasique, mi chave'ic, mi oy c'usi chavuch'ic,

scotol li c'usitic chapasique, ja'uc me yo' x'ich'e o ta muc' avu'unic ti Rioxe. ³² Mu me xapasic ti c'usi mu xch'unic o sc'op Riox li jchi'iltac ta jurioale xchi'uc lachi'ilic, vo'oxuc ti ma'uc juriooxuque. Mu me xapasic ti c'usi chicta o sbaic li jchi'iltactic ta xch'unel li sc'op Rioxe. ³³ Li vo'one ja' ta jpas li c'usitic jun o yo'on scotolique, ma'uc ta jpas li c'usitic jun o co'on jtuque, yo' xcuxiic o ta sbatel osile.

11 ¹ Ja' tsc'an chachanic ti c'u xi'elane; li vo'one ja' jchanoj ti c'u x'elan ti Cristoe.

**Ja' li' yaloj ti islam sjolic ti antsetic ti ta
vo'nee ti c'alal isc'oponic Rioxe**

² Vo'otic ti jchi'il jbatic ta xch'unel li sc'op Rioxe, lec tajmec ti ach'unojic o li c'usitic lalcalbeic comele. ³ Pero oy to c'usi chacalbe ava'iic. Li viniquetique ja' ch-albatic mantal yu'un ti Cristoe. Li antsetique ja' ch-albatic mantal yu'un li smalalique. Ti Cristoe ja' ch-albat mantal yu'un ti Rioxe. ⁴ Yech'o un mi slapoj spixolic ta sc'oponic Riox li viniquetique, o mi chalic a'yuc ti c'usi ch-albatic yu'un ti Rioxe, yu'un mu xich'ic ta muc' ti Cristoe. ⁵ Li antsetique, mi mu slamojuc sjolic ta sc'oponic Rioxe, o mi chalic a'yuc ti c'usi ch-albatic yu'un ti Rioxe, yu'un mu xich'ic ta muc' ti oy smalalique. Mi mu slam sjolique, co'ol xchi'uc li ants tol sa' yajmule ti juxbil sjole. ⁶ Mi oy much'u mu sc'an slam sjole, ac'u ba yac' ta juxel. Yan mi chq'uexav o ti chac' ta juxele, ac'u slam. ⁷ Ti mu xu' slap spixolic li viniquetique, yu'un ja' sq'uexolic ti Rioxe ti chalic mantal li' ta sba balamile. Li antsetique ja' tspaseic ta mantal yu'un li smalalique. ⁸ Yu'un mu ta antsuc iloc' ti primero vinique; ja' ta vinic iloc' ti antse. ⁹ Ti ipase ti primero vinique, mu'nuc ja' ipasbat xchi'il ti antse yu'un ch'abal to'ox ti antse. Ts'acal to ipase ti antse yo' oy o xchi'il ti vinique. ¹⁰ Yech'o un li antsetique ja' tsc'an ti tslam sjolique. Ja' seña ti tspaseic ta mantal yu'un li smalalique yo' lec x'ileic o yu'un ti anjeletique. ¹¹ Ac'u mi ants, ac'u mi vinic, oy stu chil ti Cajvaltique. Yu'un co'ol tscolta sbaic. ¹² Ac'u mi ta vinic iloc' ti primero antse, ti manchuc oy li antsetique, mu xip'olotic ti yechuque. Ja' chquiltic o ti chtun li viniquetique, ti chtun li antsetique yu'un ja' yech isc'an ti Rioxe.

¹³ Ana'ojic ti chopol mi mu slamojuc sjolic ta sc'oponic Riox li antsetique. ¹⁴ Li vo'otique stalel onox ti comic joltique. Q'uexlal sba mi natique. ¹⁵ Yan li antsetique ja' lec mi natic sjolique. Yu'un ja' slamobil sjolic ya'el. ¹⁶ Ti mi oy much'u chopol iya'i ti lalcalbeic ti ac'u slam sjolic c'alal tsc'oponic Riox li antsetique, ac'u syules ta sjol ti ja' yech tspasic scotol antsetic ta jujun temploe yu'un ja' yech chcalbeticotic.

Ja' li' yaloj ti chopol ispasic Santa Cena ti jcorintoetique

¹⁷ Li c'usi chacalbeic li'i, ja' chacalbeic ti chopol c'usi chapasic c'alal chatsob abaique. Li c'usi chapasique ma'uc chalecubic o, más chasoquic

o. ¹⁸ Li'i ja' tsots sc'oplal chacalbeic. Ca'yoj ti chach'ac abaic c'alal chapasic li Santa Cena. Ijch'un ya'el ti yech chapasique. ¹⁹ Mi mu co'oluc chach'unic c'usi tsc'an ti Cajvaltique, ta onox xach'ac abaic. Ti c'alal chach'ac abaique, tey chvinaj ti much'utic xch'unojic ta melel li sc'op Rioxe. ²⁰ C'alal tsoboloxuc ta ve'ele, ma'uc Cajvaltic chana'ic ti x'elan chapasique. ²¹ Yu'un chalajes atuquic li c'usitic chavich'ic tal jujune. Mu co'oluc chach'acbe abaic. Oy jlom chavi'najic, oy jlom chayacubic ta pasem ya'lel uva. ²² Ti x'elan chapasique, ¿mi'n ch'abal anaic? ¿Mi mu stac' tey xave' xavuch'ic tal vo'? Yu'un mu xach'unic ti co'ol xch'amaloxuc ti Rioxe, chavaqu'ic no'ox ta q'uexlal ti much'utic ch'abal sve'elique. Yech'o un mu xu' chcal ti lec c'usi chapasique yu'un chopol.

Ja' li' yaloj ti c'u x'elan ta jpastic li Santa Cena

(Mt. 26.26-29; Mr. 14.22-25; Lc. 22.14-20)

²³ Ti c'u x'elan lalcalbeic onoxe, yu'un liyalbe ti Cajvaltic Jesuse ti ja' la yech ispas ta yac'ubalil ti c'alal i'aq'ue entrucale. Ti Cajvaltique istam la jp'e'j pan. ²⁴ “Colaval” xut la ti Rioxe, ja'o la ixut ti pane, iyac'be la ti yajchanc'optaque. “Ilo, ve'anic. Li'i ja' jbec'tal jtacupal. Yu'un chcac' jba ta milel ta scoj amulic. Ja' me yech xapasulanic o yo' xana'icon oe”, xi la. ²⁵ Ti c'alal laj sve'ique, istam la noxtoc jun muc'ta p'is ya'lel uva. Ja' la yech iyalbe noxtoc ti yajchanc'optaque: “Li ya'lel uva li' chcuch'tique, ja' seña ti chc'ot onox ti c'usi yaloj ti Jtote ti ta jch'ich'el ta xtoj lamulique. Ti c'alal chavuch'ic ju'ech'ele, ja' chul o ta ajolic ti ta scoj amulic icac' jba ta milele”, xi la. ²⁶ Yech'o un c'alal ta jve'tic ju'ech'el li pane, c'alal chcuch'tic li ya'lel uvae, ja' seña ti jch'unojtic ti vo'otic ta jmultic iyac' sba ta milel ti Cajvaltic Jesuse. Ja' yech jpasulantic o ti c'u cha'al xtal yic'otic oe.

Ja' li' yaloj ti tsots sc'oplal li Santa Cena

²⁷ Yech'o un ti c'alal ta jve'tic li pane, ti c'alal chcuch'tic li ya'lel uva ti ta jna'tic o ti Cajvaltic Jesuse, mi muc ta alel cu'untic ti ja' iyac' sba ta milel ta scoj jmultique, ta jta jmultic ta stojol. ²⁸ Yech'o un c'alal mu to'ox chav'ic li pane, c'alal mu to'ox chavuch'ic li ya'lel uvae, tsc'an chava'i abaic c'u xa'elanic jujuntal, mi tsots sc'oplal ti chav'ique o mi mu c'u stu. Mi tsots sc'oplal chava'iique, xu' xave'ic li pane, xu' xavuch'ic li ya'lel uvae. ²⁹ Mi mu tsotsuc sc'oplal ava'iic c'alal ave'ic li pane, c'alal avuch'ic li ya'lel uvae, chayac'beic castico ti Rioxe. ³⁰ Epoxuc ja' yech apasic, yech'o ti ipoxuque. Oy xa lachamic jlom. ³¹ Mi ca'yoj xa jbatic c'u xi'elanotic jujuntale, mu c'usi chiyac'botic o castico ti Rioxe. ³² Ti chac' castico ti Cajvaltique, ja' yo' jchanbetic o smelole, yo' mu co'oluc xi'ochotic o ta c'oc' ta sbatel osil xchi'uc ti much'utic mu xch'unic li sc'op Rioxe.

³³ Yech'o un, vo'otic ti jchi'il jbatuc ta xch'unel li sc'op Rioxe, c'alal chatsob abaic ta spasel li Santa Cena, malao me aba acotolic. ³⁴ Mi oy much'u chvi'naje, ac'u ve'uc tal ta sna. Mu me chopluc xbat avu'unic li Santa Cena yo' mu xayac'beic o castico ti Rioxe. Li c'usitic yan c'opale ja'to chul calboxuc ti c'alal xitale.

Ja' li' yaloy ti stosoltosol c'usi chac' jpastic ti Ch'ul Espíritue

12 ¹ Vo'otic ti jchi'il jbatuc ta xch'unel li sc'op Rioxe, li' chacalbe ava'iic ti c'usitic chac' jpastic ti Ch'ul Espíritue.

² Vo'oxuc ti ma'uc j'israeloxuque, ana'ojic ti c'alal mu to'ox chach'unic li sc'op Rioxe, ach'unojic to'ox lo'loel, avich'ic to'ox ta muc' li santoetique ti mu cuxlicuque. Ti butic santoal la'albatic sc'oplale ach'unic. ³ Yech'o un ja' xa ta jc'an ti mu xach'unic lo'loele. Ti much'utic chopol c'usi chalbeic ti Jesuse, yu'un muc bu chi'inbilic yu'un ti Ch'ul Espíritue. Ti much'utic chich'ic ta muc' ti Jesuse, yu'un chi'inbilic yu'un ti Ch'ul Espíritue.

⁴ Stosoltosol ti c'usi ac'bilotic o ta jpastique, pero jun no'ox ti much'u chaq'ue, ja' ti Ch'ul Espíritue. ⁵ Stosoltosol chitunotic jujuntal, pero jun no'ox ti much'u chispasotic ta mantale, ja' ti Jesuse. ⁶ Stosoltosol ti c'usi chicoltaotic ta spasel ti Rioxe, pero ja' onox tspace scotol ti stuque. ⁷ Ti c'usi chac' jpastic jujuntal ti Ch'ul Espíritue, ja' yo' co'olco'ol jcolta o jbatique. ⁸ Li jlome chalic c'u x'elan smelol li sc'op Rioxe yu'un ja' yech ac'bilic yu'un ti Ch'ul Espíritue. Li jlome chalic c'u x'elan xch'unojic li sc'op Rioxe yu'un ja' yech ac'bilic yu'un ti Ch'ul Espíritue. ⁹ Li jlome ch-ac'bat xch'unic más yu'un ti Ch'ul Espíritue ti chcoltaatic yu'un ti Cajvaltique. Li jlome chet'esic chamel yu'un ja' yech ac'bilic yu'un ti Ch'ul Espíritue. ¹⁰ Li jlome chaq'uic iluc slequilal syu'elal Riox. Li jlome chalic ti c'usi ch-albatic yu'un ti Rioxe. Li jlome chilic cha'iic mi Riox, mi pucuj p'ijubtasbil o ti much'u tspace c'usi tspace, chal c'usi chale. Li jlome chc'opojic ta ora ta yan o c'op. Li jlome ta sjelubtasbe sc'op ti much'u chc'opoj ta ora ta yan o c'ope. ¹¹ Ti c'usitic tspace cu'untic jujuntale yu'un ja' yech chac' jpastic ti Ch'ul Espíritue, ja' ti c'u x'elan lec chil stuque.

¹² Ja' chac' c'u cha'al li vo'otique ti ep ta tos li c'usitic oy cu'untique; oy coc jc'obtic, oy jsatic. Ja' no'ox yech, ac'u mi epotic, pero junotic ta stojol ti Cristoe. ¹³ Ac'u mi jurio, ac'u mi ma'uc, ac'u mi mozoinbil, ac'u mi ch'abal, jun chiyilotic ti Cristoe yu'un jun ti Ch'ul Espiritu xchi'inojotic ta jcotoltique.

¹⁴ Li vo'otique oy coctic, oy jc'obtic, oy jsatic. Mu jtosuc no'ox, yech'o ti stac' xi'abtejotique. ¹⁵ Ti sna'uc c'opojuc li coctique: "Lavi ma'uc c'obilone, mu c'u jtu", ti xiuque, pero mu xu' ti ch'abale. ¹⁶ Ti sna'uc c'opojuc li jchiquintique: "Lavi ma'uc satilone, mu c'u jtu", ti xiuque, pero mu xu' ti ch'abale. ¹⁷ Ti c'ajomuc jsatic oye, mu c'usi xca'itic ti yechuque. Ti c'ajomuc jchiquintic oye, mu c'usi xca'ibetic yic' ti

yechuque. ¹⁸ Yech'o un ti Rioxe ja' tey iyac' ti bu xc'ot o chile, stosoltosol chtun. ¹⁹ Ti jtosuc no'oxe, mu c'u stac' jpastic ti yechuque. ²⁰ Yech'o un ep ta tos li c'usitic oy cu'untique, pero junotic no'ox.

²¹ Li jsatique “mu c'u xatun o cu'un”, mu xu' xut li jc'obtique. Ja' no'ox yech li joltique, “mu c'u xatun o cu'un”, mu xu' xut li coctique. ²² Ac'u mi mu c'u stu yilel jtosuc, pero mu xu' ti ch'abale. ²³ Ti bu mu jc'antic xvinaje, ta jlap jc'u'tic yo' mu xiq'uexavotic oe. ²⁴ Ti bu mu persauc sc'u'ulale, teyuc t' Janetuc noxtoc. Yu'un ja' yech spasojtotic ti Rioxe ti persa oy sc'u'ulal ti bu chiq'uexavotic oe. ²⁵ Ti x'elan lispasotic ti Rioxe, ja' yo' scolta o sbaic li c'usitic oy cu'untique, mu'nuc chopol chil sbaic. ²⁶ Mi oy bu c'ux jset'uque, c'ux chca'itic ta junlejtic. Yan mi oy c'usi lec ista jtosuque, lec chca'itic ta junlejtic.

²⁷ Lavie spat xoconotic xa ya'el ti Cristoe, yech'o un oy jtutic jujuntal. ²⁸ Oy much'utic más tsots yabtel ta stojolic ti much'utic xch'unojic li sc'op Rioxe, vo'oticoti li apoxtoloticotique. Li xcha'tosole, ja' ti much'utic chalic ti c'usi ch-albatic yu'un ti Rioxe. Li yoxtosole, ja' ti much'utic ta xchanubtasvanic ta sc'op Rioxe. Oy much'utic chaqu'ic iluc slequilal syu'elal Riox. Oy much'utic chet'esic chamel. Oy much'utic chcoltavanic ta spasel li c'usi tsc'an pasele. Oy much'utic chnitvanic ta spasel c'usi tsc'an ti Rioxe. Oy much'utic chc'opojic ta ora ta yan o c'op, chalic ti c'usi ch-albatic yu'un ti Rioxe. ²⁹ Mu jcotolticuc apoxtolotic. Mu jcotolticuc oy c'usi chiyalbotic ti Rioxe ti chcaltic a'yuque. Mu jcotolticuc ti jchanubtasvanejtotic ta sc'op Rioxe. Mu jcotolticuc ti chcac'tic iluc slequilal syu'elal ti Rioxe. ³⁰ Mu jcotolticuc chquet'estic chamel. Mu jcotolticuc chic'opojotic ta ora ta yantic o c'op. Mu jcotolticuc jna'tic sjelubtasel. ³¹ Yech'o un li vo'oxuque sjunul avo'onic xavalbeic ti Ch'ul Espíritue ti ja' ac'u yac' apasic ti bu más tsots sc'oplale. Vo'on chacalbeic ti c'usi más chitunotic oe.

Ja' li' yaloj ti más tsots sc'oplal ti chic'anvanotique

13 ¹ Ac'u mi jna' xic'opojotic ta ora ta yan o c'op, ac'u mi jna' xic'opojotic ta sc'op anjeletic, pero mi mu xic'anvanotique, co'olotic xchi'uc bu chtije c'a' taqu'in ti yech no'ox sts'inlajete. Co'olotic xchi'uc splatiyo jmusiquero ti yech no'ox stsijsone. Yu'un mu c'u bal o chil c'usi ta jpastic ti Rioxe. ² Ac'u mi jna'tic yalal ti c'usi chiyalbotic ti Rioxe, ac'u mi xca'ibetic smelol ti c'usi muc xa'ibeic smelol ti vo'nee, ac'u mi jna'tic scotol, ac'u mi spas cu'untic li c'usi vocol ta pasele ti jch'unojtic ti oy syu'el ti Cajvaltique, pero mi mu xic'anvanotique, mu c'u xitunotic o. ³ Ac'u mi jq'uelanbetic me'onetic scotol li c'usuc cu'untique, ac'u mi jchic' jbatic chac c'u cha'al oy xchic' sbaic ta smoton yajsantoique, pero mi mu xic'anvanotique, mu c'usi bal o chil ti Rioxe. Yu'un ich'el no'ox ta muc' ta jc'antic.

⁴ C'alal chic'anvanotique, xcuch cu'untic scotol. Lec co'ontic, mu xic'ac'al'o'ontavanotic, mu xcaltic ti jtuctic no'ox jna'tique, mu jnoptic ti mu xa much'u xistaotique. ⁵ Quich'oj jmelol xic'opojotic, quich'oj jmelol c'usi jpastic. Mu jpastic ti c'usitic jun o co'ontic jtuctique. Mu xicapotic, mu jpactic ti mi oy c'usi chopol chicha'leatotique. ⁶ Mu ximuyubajoticuc o xa ti mi oy bu ista smul li jchi'iltique. Ja' jun o co'ontic ti mi jun yo'onic scotolique. ⁷ Mi jc'anojtic li jchi'iltique, xcuch cu'untic mi oy c'usi chixcha'leotique. Jch'unojtic ti yantic chlecube.

⁸ Li c'usi chcaltic ti chiyalbotic ti Rioxe, ta sta yora chpaj. Ti chic'opojotic ta ora ta yan o c'ope, ta sta yora chpaj. Ti chcaltic c'u x'elan jch'unojtic li sc'op Rioxe, ta sta yora chpaj. Yan ti chic'anvanotique, mu xlaj ta sbatel osil. ⁹ Lavi li'otic ta sba balamile mu jna'betic smelol scotol li sc'op Rioxe. Chcaltic ti jayp'el yalojbotic ti Rioxe pero mu c'ajomuc no'ox ti jayp'ele. ¹⁰ Ja'to chca'itic scotol ti c'alal xba jchi'intic ti Cajvaltique.

¹¹ Co'ol xchi'uc ti c'alal c'oxotic to'oxe, ja' yech lic'opojotic chac c'u cha'al li c'oxetique. Ja' yech ijnoptic, ja' yech ijptic. Ti c'alal ijptic vinicale, ijcomtsantic xa scotol ti c'usitic ijptic ti c'alal c'oxotic to'oxe. ¹² Lavie co'ol xchi'uc nen ti mu xquil o lec jsatique. Ti c'alal xic'ototic ta vinajele, ja'to chquiltic, yu'un chjam ya'el li jsatique. Ja' chac c'u cha'al xiyojtiquinotic ti Rioxe, ja' yech chc'ot cojtiquintic uc. ¹³ Oxtos ti c'usi mu sna' xlaj ta sbatel osile: ja' ti jch'unojtic ti oy syu'el ti Cajvaltique, ti jch'unojtic ti chicuxiotic ta sbatel osile, xchi'uc ti chic'anvanotique. Ti bu más tsots sc'oplal ta yoxtosole, ja' ti chic'anvanotique.

Ja' li' yaloj ti c'u x'elan ti much'utic chc'opojic ta ora ta yan o c'opetique

14 ¹ Yech'o un c'anvananic. Pero ja' tsc'an noxtoc ti sjunul avo'onic xavalbeic ti Ch'ul Espíritue ti oyuc c'usi yac' apasique. Ja' más tsots sc'oplal ti chavalic li sc'op Rioxe, yech'o un ja' c'anbeic. ² Ti much'utic chc'opojic ta ora ta yan o c'ope, ja' tsc'opon sbaic xchi'uc ti Rioxe, mu crixchanouc, yu'un muc much'u xa'i li c'usi chalique, yu'un ta xch'amunbat no'ox ye yu'un ti Ch'ul Espíritue. ³ Yan ti much'utic ta sc'op stuc chalic ti c'usi ch-albatic yu'un ti Rioxe, crixchano tsc'oponic. Bal cha'iic li xchi'iltac ta xch'unel li sc'op Rioxe. Chpatbat yo'onic, tspasic c'usi tsc'an ti Rioxe. ⁴ Ti much'utic chc'opojic ta ora ta yan o c'ope, stuc no'ox bal cha'iic. Yan ti much'utic chalic ta sc'op stuquic ti c'usi ch-albatic yu'un ti Rioxe, bal cha'iic scotol li xchi'iltac ta xch'unel li sc'op Rioxe.

⁵ Lec chca'i mi chac'opojic acotolic ta yan o c'ope, pero más lec chca'i mi chavalic ta ac'op atuquic ti c'usi chayalbeic ti Rioxe. Yu'un ti much'u chal ta sc'op stuc ti c'usi ch-albat yu'un ti Rioxe, ja' más tsots sc'oplal. Yan ti much'u chc'opoj ta yan o c'ope, mu másuc tsots sc'oplal. Ja'to mi

oy much'u tsjelubtase, bal cha'iic li xchi'iltac ta xch'unel li sc'op Rioxe.

⁶ Ti ta yanuc o c'op chajc'oponic c'alal xtal jvula'anoxuque, mu c'usi bal o chava'iic li c'usi chacalbeique. Pero mi chacalbeic ta ac'opic ti c'usi chiyalbe ti Rioxe, o mi ja' chacalbeic smelol li sc'op Rioxe, bal chava'iic.

⁷ Caltic no'ox ya'el ti choq'uesin ama li much'u mu to sna' lec yoq'uesinele, caltic no'ox ya'el ti tstij arpa li much'u mu to sna' lec stijele, mu xca'itic c'usi sonal ta stij. ⁸ Ja' no'ox yech mi mu x'oq'uesinat lec li cornetae, mu sna' c'usi tspasic li solteroetique. Mu xchap sbaic, mu xbatic ta ac' c'oc'. ⁹ Ja' no'ox yech mi ta yan o c'op chac'opojique, muc much'u xa'ibe smelol ti c'usi chavalique, mu c'usi bal o. ¹⁰ Li' ta sba balamile oy nan ep ta tos c'opetic, pero ja' no'ox chca'itic mi ja' jc'optique. ¹¹ Mi oy much'u chisc'oponotic ta yan o c'ope, mu xca'itic li c'usi chiyalbotique, yech'o un mu sc'an xixchi'inotic. Ja' no'ox yech mu jc'an jchi'intic uc. ¹² Ja' no'ox yech mi chac'opojic ta yan o c'ope, muc much'u xa'i ti c'usi chavalique. Lec ti ta sjunul avo'onic chac'anic ti oy c'usi chac' apasic ti Ch'ul Espíritue, pero ja' albeic ti ac'u yac'boxuc apasic ti c'usi bal cha'iic lachi'iltac ta xch'unel li sc'op Rioxe.

¹³ Ti jayvo' chac'opojic ta yan o c'ope, albeic ti Ch'ul Espíritue ti ac'u yac' ajelubtas atuquique. ¹⁴ Mi ta jc'opontic Riox ta yan o c'ope, Ch'ul Espíritue tspas, mu jolticuc no'ox jtuctic. ¹⁵ Li c'usi leque, jc'opontic Riox ta yan o c'op ti chac' caltic ti Ch'ul Espíritue, jc'opontic Riox ta jc'op jtuctic noxtoc. Q'uevujincotic ta yan o c'op ti chac' caltic ti Ch'ul Espíritue, q'uevujincotic ta jc'op jtuctic noxtoc. ¹⁶ Mi naca ta yan o c'op "colaval", chcutic ti Rioxe, mu xa'iic c'usi chcaltic li jchi'iltactic ta xch'unel li sc'op Rioxe. Yech'o un "colaval, Cajval", mu xiic uc yu'un muc xa'iic ti c'usi icaltique. ¹⁷ Ac'u mi lec c'usi icaltic c'alal "colaval", xcutic ti Rioxe, pero mu c'usi bal o cha'iic li yane, yu'un muc xa'iic. ¹⁸ Li vo'one coliyal ti Rioxe ti c'alal jtuque más ep chic'opoj ta ora ta yan o c'op, ma'uc no'ox yech chac' c'u cha'al li vo'oxuque. ¹⁹ Pero ti c'alal ta jc'opon li jchi'iltactic ta xch'unel li sc'op Rioxe, mu jc'an xic'opoj ta yantic o c'op. Persa ta griego c'op yu'un ta jchanubtasic. Ac'u mi vo'p'el xic'opoj ta griegoe, cha'iic li c'usi chcalbeique. Ac'u mi xic'opoj lajunmiluc ta p'el ta yan o c'ope, mu xa'iic li c'usi chcalbeique. Yech'o un mu c'u bal o cha'iic mi ta jc'oponic ta yan o c'ope.

²⁰ Vo'otic ti jchi'il jbatic ta xch'unel li sc'op Rioxe, mu me xanopic chac' c'u cha'al tsnopic li c'oxetique. Ti muuc xana'ic c'usi chopol chac' c'u cha'al li c'oxetique, lec ti yechuque. Li c'usi chanopique ja' nopic chac' c'u cha'al tsnop li viniquetique. Nopic mi oy c'usi stu li c'usitic chapasique. ²¹ Ja' onox yech ts'ibabil ta sc'op Riox chac' li'i: "Ta jtac tal namal crixchanoetic ti yan o sc'ope ja' ac'u cuchuc yu'unic, ja' ac'u ch'ayuc lachi'iltac ta israelale. Ac'u mi xch'ayic, pero mu onox xiyich'ic o ta muc'. Mu xictaic spasel li c'usitic chopole", xi onox ti Rioxe. ²² Ja' no'ox yech lavi chic'opojotic ta yan o c'ope, ja' yo' xilic o ti muc bu

chi'inbilic yu'un Riox ti much'utic mu xich'ic ta muq'ue. Yan mi ta jc'optic chcaltic li c'usi chiyalbotic ti Rioxe, ja' yo' xilic o li jchi'iltactic ta xch'unel li sc'op Rioxe ti chi'inbilic yu'un ti Rioxe.²³ Yech'o un ti c'alal chatsob abaique, mi naca ta yantic o c'op chac'opojic acotolique, mi ja'o ba ya'iic sc'op Riox li much'utic mu to ta xch'unique, "chvoviic", xiic nan.²⁴ Yan mi ta ac'opic chavalic li c'usi chayalbeic ti Rioxe, mi ja'o ba ya'iic sc'op Riox ti much'utic mu to ta xch'unique, chlic ya'iic ti oy smulic uque yu'un cha'iic li c'usitic chavalique.²⁵ Ja' chul o ta sjolic ti chopol li c'usitic tspasique, chlic yich'ic ta muc' ti Rioxe. Chalic ti tey xchi'inojoxuc ti Rioxe.

²⁶ Ti c'alal chatsob abaique, ti c'usi yac'oj apasic ti Ch'ul Espíritue pasic. Mi chaliques q'uevuj, o mi chaval sc'op Riox, o mi chaval c'usi la'albat ta ora yu'un ti Rioxe, o mi oy c'usi chaval ta yan o c'op ti chac'aval ti Ch'ul Espíritue, o mi chajelubtasbe sc'op ti much'u ic'opoj ta yan o c'ope, ja'uc pasic. Ti c'usi chapasic jujuntale, ja'uc me ti c'usi bal chava'iic acotolique.²⁷ Mi oy much'u chc'opoj ta yan o c'ope, ac'u c'opojuc cha'vo'uc. Mi epe, oxvo'. Pero slajel lajel xc'opojic. Li c'usitic chalique ac'u sjelubtas junuc li xchi'il ta xch'unel li sc'op Rioxe.²⁸ Mi muc' bu tey junuc ti much'utic sna'ic sjelubtasele, mu ya'uc c'usi yalic. Ac'u sc'oponic Riox ta yo'onic yu'un cha'i onox ti Rioxe.²⁹ Ja' no'ox yech ti much'utic chalic c'usi ch-albatic yu'un ti Rioxe, ac'u c'opojicuc cha'vo' oxvo'uc. Li yane ac'u ya'iic mi xco'olaj xchi'uc sc'op Riox ti c'usi iyalique.³⁰ Ti much'utic tey chotajtique, mi oy c'usi ch-albatic junuc yu'un ti Riox uque, ja' ac'u c'opojuc, ac'u yicta sba ti much'u yolel chc'opoje.³¹ Xu' xavalic acotolic ti c'usitic chayalbeic ti Rioxe, pero slajel lajel xac'opojic yo' bal xava'iic acotolique, yo' sjunul o avo'onic xapasic c'usi tsc'an ti Rioxe.³² Ti much'u yolel chc'opoje mu persauc chal scotol.³³ Ti Rioxe mu sc'an mi yech no'ox xivotslajetotique. Ja' tsc'an ti slajel lajel chic'opojotique.

Li yan xch'unojic sc'op Rioxe lec yich'oj smelolic, yech'o un ja' yech tsc'an chavich' amelolic uc.³⁴ Li antsetique ch'an chiicuc c'alal cha'iic li sc'op Rioxe yu'un ma'uc yabtelic ta xchanubtasvanic chac' c'u cha'al yaloj onox ti Rioxe.³⁵ Mi oy c'usi tsjaq'uique, xc'ot sjac'be smalalic ta snaic. Yu'un ma'uc yech smelol mi ja'o chc'opoj ants c'alal tsoboloxuque.

³⁶ Vo'oxuc ti ach'unojic sc'op Riox li' ta Corintoe, na'ic me ti mu vo'oticoxuc ba'yi avalique, xchi'uc ti mu atuquicuc no'ox ach'unojique.³⁷ Ti much'utic chal yalojic ti c'usi ch-albatic yu'un ti Rioxe, ti much'utic chp'ijubtasat yalojic yu'un ti Ch'ul Espíritue, ac'u yalic ti ja' smantal Cajvaltlic li c'usi lajts'ibabeic tale.³⁸ Mi oy much'u mu xch'une, mu xach'unbeic li c'usi chal uque.

³⁹ Vo'otic ti jchi'il jbatic ta xch'unel li sc'op Rioxe, sjunul me avo'onic xavalbeic ti Ch'ul Espíritue ti ac'u yac' avalic a'yuc li sc'op Rioxe. Ti

much'utic chc'opojic ta ora ta yan o c'ope, mu me xapajesic. ⁴⁰ Ja' no'ox ti ich'bil smelol xapasique. Slajel lajel xac'opojic.

Ja' li' yaloj ti ta onox xicha'cuxiotique

15 ¹ Vo'otic ti jchi'il jbatic ta xch'unel li sc'op Rioxe, ta jyules ta ajolic ti ja' chac' jcuxlejaltic ta sbatel osil ti Cajvaltic Jesuse ti lalcalbeic onoxe. Ti c'alal lalcalbeique, ach'unic, muc bu avictaoj abaic.

² Mi j'ech'el ach'unojic ti ja' chac' jcuxlejaltic ta sbatel osil ti Cajvaltic Jesuse chac c'u cha'al lalcalbeique, chacuxiic ta sbatel osil. Yan ti mi i'ie, mu xacuxiic ta sbatel osil.

³ Ja' tsots sc'oplal ti lalcalbeic ti c'usi ca'yoje, ja' ti icham ta cruz ta scoj jmultic ti Cristoe chac c'u cha'al ts'ibabil ta sc'op Rioxe. ⁴ Ja' ti imuquee, ja' ti icha'cuxi loq'uel ta smuquenal ta yoxibal c'ac'al chac c'u cha'al ts'ibabil ta sc'op Rioxe. ⁵ Lalcalbeic ti ba'yi iyac' sba iluc ta stojol li Pedroe, ti ts'acal to iyac' sba iluc ta stojol jayvo' ti yajchanc'optaque.

⁶ Ts'acal to iyac' sba iluc ta stojol más ta vo'ob cien jchi'iltactic ta xch'unel li sc'op Rioxe. Ti much'utic iyilique oy to cuxulic, ichamic xa jlom. ⁷ Ts'acal to iyac' sba iluc ta stojol li Jacoboe. Ts'acal to iyac' sba iluc ta stojol scotol li apoxtoletique.

⁸ Slajeb xa iyac' sba iluc ta jtojol li vo'one. Co'olon xchi'uc jyalel unen ya'el. ⁹ Yu'un más mu c'u jtu chca'i chac c'u cha'al li yan apoxtoletique. Ma'uc yech smelol ya'el ti “apoxtol”, xi'utate yu'un iquibajin tajmec li much'utic xch'unojic li sc'op Rioxe. ¹⁰ Ta slequil no'ox yo'on ti Rioxe ti liyic' ta yalel a'yuc ti c'usi yaloje. Mu yechuc no'ox ti lec yo'one, más xa litun yu'un chac c'u cha'al li yantique. Pero mu jtucuc no'ox, ja' ta syu'el ti Rioxe. ¹¹ Ac'u mi vo'on, ac'u mi ja' li yane, jtos li c'usi chcalticotique, ja' li sc'op Riox ach'unojique.

¹² La'albatic xa ti icha'cuxi loq'uel ta smuquenal ti Cristoe. ¿C'u yu'un chavalic jlom ti mu xcha'cuxi loq'uel ti ánimaetique? ¹³ Ti yechuc xavalique, muc xcha'cuxi ti Cristoe. ¹⁴ Ti ichamuc o ta jmoj ti Cristoe, mu c'usi bal o chcalticotic ti c'usi yaloje, mu c'usi bal o ach'unojic ti yechuque. ¹⁵ Vo'oticotic jnopc'opoticotic ya'el bi'a ti icalticotic a'yuc ti Riox ixcha'cuxes loq'uel ta smuquenale. Ti yechuc xavalique, yu'un muc bu ispas ya'el ti Rioxe. ¹⁶ Ti yechuc ti muc bu ta xcha'cuxi ti ánimaetique, muc xcha'cuxi ti Cristoe. ¹⁷ Ti ichamuc o ta jmoj ti Cristoe, mu c'usi bal o ach'unojic ti ja' chac' jcuxlejaltic ta sbatel osile. Tiq'uilo xuc to ta mulil ti yechuque. ¹⁸ Ti yechuc xavalique, ti much'utic yich'ojic ta muc' Cristo ti c'alal ichamique, ba yich'ic castico ti yechuque.

¹⁹ Ti ja'uc no'ox jpatoj o co'ontic chisq'uelotic ti c'u sjalil cuxulotic li' ta sba balamile, vo'otic más abol jbatic ti yechuque yu'un lo'lobilotic ya'el.

²⁰ Ta melez ti icha'cuxi loq'uel ta smuquenal ti Cristoe. Ja' primero i'ach'ub spat xocon. Ja' no'ox yech ta xcha'cuxiic scotol ti much'utic xch'unojic sc'op Riox ti c'alal ichamique. ²¹ Ta scoj jun vinic ti

chichamotique, ja' no'ox yech ta scoj jun vinic ti chicha'cuxiotique. ²² Ti chichamotique, ja' ta scoj ti Adane. Ti chicha'cuxiotique, ja' ta scoj ti Cristoe. ²³ Ja' yech xcholet ta xbat. Primero i'ach'ub spat xocon ti Cristoe ti c'alal icha'cuxie. Ti c'alal xcha'sut tale, chicha'cuxiotic uc, ja'o ch-ach'ub jpat jxocontic vo'otic li xch'amalotique. ²⁴ Ts'acal to ta xch'aybe sc'oplal ti much'utic chcrontainone, mi crixchano, mi pucuj. Ja'o xa chiyac'otic entrucal ta stojol Jtotic Riox ta vinajel vo'otic ti quich'ojtic ta muq'ue. Ja'o xa chlaj li balamile. ²⁵ Ti Cristoe yu'un onox ja' tspas mantal ti c'u sjalil xch'unbat o smantal yu'un scotol li scrontae. ²⁶ Ti slajeb chopol chile, ja' ti jna' xichamotique. Ja' ta xch'ay, yech'o un mu xa much'u ta xcham. ²⁷ Ts'ibabil onox ta sc'op Riox ti ja' ch-ac'bat spas ta mantal scotol ti Ch'amalile, pero muc bu tspas ta mantal ti Stote. Yu'un ja' ta syu'el Stot ti xu' tspas mantal ti Cristoe. ²⁸ Ti c'alal xcuch yu'une, ja'o chlic yac' sba ta pasel ta mantal yu'un ti Stote, yu'un ja' ta syu'el Stot ti icuch yu'un spasel ta mantal scotole. Stuc no'ox tspas mantal ti Jtotic Rioxe, mu xa much'u yan.

²⁹ Ti yechuc ti mu xcha'cuxi loq'uel ti ánimaetique, ¿c'u ma yu'un ti oy much'u tsloc'ta ta ich'vo' xchi'il ti icham xae? Ti manchuc xch'unojic ti ta xcha'cuxiic loq'uel ti ánimetique, mu spasic yech ti yechuque.

³⁰ Ti yechuc ti mu xicha'cuxiotique, yech no'ox abol jba ta yalel a'yuc sc'op Riox ti yechuque. ³¹ Ti x'elan chcale, yu'un avil atuquic ti jutuc xa mu lilaj jujun c'ac'al ti c'alal ay cal ava'iic li sc'op Rioxe. Yech o c'al tana. Ja' no'ox jpatoj o co'on ti ach'unojique. ³² Li crixchanoetic li' ta jteclum Efesoe co'ol xchi'uc jti'aval chon yu'un chiscrontainic. Ti yechuc ti mu xicha'cuxiotique, yech chcac' jvocol ti yechuque. Xu' xcal chac c'u cha'al chal jlom li crixchanoetique: “Ve'icotic, cuch'tic ti c'usi tsc'an co'ontique. Mi lichamotic oc'ob cha'eje, ch'ab xi c'op”, xut sbaic.

³³ Mu me xach'unic lo'loel. Mi chachi'inic ti much'utic chopol sjolique, chlic avictaic li c'usi lec ach'unojique. ³⁴ Yech'o un tsc'an chanopic lec ti c'usi chach'unique. Mu me xasa' amulic. Yu'un oy to mu xach'unic ti oy syu'el ti Rioxe, mu xach'unic ti chicha'cuxiotique. Ti x'elan chacalbeique, ja' yo' xaqu'exavic oe.

³⁵ Oy nan yech chavalic chac li'i: “¿C'uxi ta xcha'cuxi ti ánimaetique? ¿C'u xa van x'elan ti spat xoconique?” xachiic nan. ³⁶ ¿Mi'n bats'i mu xul ta ajolic ya'el? Ti c'usitic chats'unique, ba'yi chamuquic yo' xch'i oe. ³⁷ Ti c'alal xch'ie, ma'uc xa yech chac c'u cha'al amuquique. Ti c'alal ats'unique, sbec' no'ox, mi trigo, o mi c'usitic yan. ³⁸ Ti c'u x'elan spasoj ti Rioxe ja' yech chloc' tal yanal jutos ti c'usi ta jts'untique. ³⁹ Jtostic o sbec'tal li c'usitic cuxajt'ic li' ta sba balamile. Jtos o sbec'tal li crixchano, jtos o sbec'tal li c'usitic xcotete, jtos o sbec'tal li choye, jtos o sbec'tal li mute. ⁴⁰ Ja' no'ox yech li c'usitic oy ta vinajele, mu xco'olaj xchi'uc li c'usitic oy li' ta sba balamile. Li c'usitic oy ta vinajele jtos o slequil. Li c'usitic oy ta sba balamile jtos o noxtoc. ⁴¹ Jtos o xjobal li c'ac'ale, jtos o

xojobal li jch'ulme'tique, jtos o xojobal li c'analetique. Li c'analetique mu xco'olaj xojobal jup'ej. ⁴² Ja' no'ox yech ti c'alal xcha'cuxi ti ánimaetique, jtos o xa spat xoconic. C'alal imucatique, ic'a'ic. Ti c'alal xcha'cuxiique, mu xa sna' xc'a'. ⁴³ Ti imucate, mu xa c'u stu. Ti c'alal xcha'cuxie, lec xa tajmec. C'alal imucate, ch'abal yip. Ti c'alal xcha'cuxie, oy xa yip. ⁴⁴ Li jpat jxocontic chmuquee scuenta no'ox sba balamil. Ti c'alal xicha'cuxiotique, scuenta sbatel osil. Yech'o un oy jpat jxocontic scuenta sba balamil, oy jpat jxocontic scuenta sbatel osil noxtoc.

⁴⁵ Ts'ibabil onox ta sc'op Riox ti ivuch'tabat sni' ti primero vinique, ja' ti Adane, icuxi. Yan ti much'u ts'acal to itale, ja' ti Cristoe, ja' chac' jcxulejaltic ta sbatel osil yu'un cuxul o ti stuque. ⁴⁶ Pero mu ba'yiuc chicuxiotic ta sbatel osile. Ba'yi chicuxiotic li' ta sba balamile, ts'acal to chicuxiotic ta sbatel osil. ⁴⁷ Ti primero vinique li' i'aq'ue ta sba balamile yu'un ta lum ipase. Yan ti much'u ts'acal to itale, ja' ti Cajvaltic Jesucristoe, ta vinajel ilic tal. ⁴⁸ Lavi li'otic to ta sba balamile, co'ol lumotic xchi'uc ti Adane. Ti c'alal xic'ototic ta vinajele, co'ol ach' jpat jxocontic xchi'uc ti Cristoe ti ta vinajel ilic tale. ⁴⁹ Yech'o un lavi co'olotic xchi'uc ti primero vinique ti ta lum ipasee, ja' no'ox yech ti c'alal xic'ototic ta vinajele, chco'olaj jpat jxocontic xchi'uc ti Cristoe ti ta vinajel ilic tale.

⁵⁰ Vo'otic ti jchi'il jbatic ta xch'unel li sc'op Rioxe, chacalbe ava'iic ti mu xu' chba jchi'intic o Riox li jpat jxocontic li'i yu'un sna' xc'a'. Ma'uc scuenta sbatel osil. ⁵¹ Chacalbe ava'iic ti c'usi ja'to liyalbe ti Rioxe. Mu jcotolticuc chichamotic, pero chi'ach'ubotic jcotoltic. ⁵² Ti c'usi ora chi'ach'ubotique, ja'o c'alal slajeb xa ch-oq'uesinat cornetae, c'alal po'ot xa'ox xljaj li balamile. Jliquel chi'ach'ubotic, co'ol xchi'uc jmutsel no'ox jsatic. Ja'o ta xcha'cuxiic, ach' xa spat xoconic ti much'utic xch'unojic sc'op Riox ti c'alal ichamique. Mi cuxulotic to'ox li vo'otique, chi'ach'ubotic uc. ⁵³ Li jpat jxocontic lavi sna' xc'a'e, ja' onox ch-ach'ub, mu xa sna' xc'a'. Lavi chichamotique, chi'ach'ubotic yo' xicuxiotic o ta sbatel osile. ⁵⁴ Ti c'alal xi'ach'ubotique, ja' ic'ot ti c'usi ts'ibabil onox ta sc'op Rioxe ti mu xa bu chichamotic ta jmoje. ⁵⁵ Icuch xa cu'untic ti sc'oplal ox chi'ochotic ta c'oc' ta sbatel osile, ti sc'oplal ox chba quich'tic casticoe. ⁵⁶ Ti sc'oplal chba quich'tic casticoe, ja' ijmulintic ti mu xch'un cu'untic li smantaltac Rioxe. ⁵⁷ Coliyalbotic ti Rioxe ti mu xa bu chi'ochotic ta c'oc' ta sbatel osile yu'un ja' lispojotic ti Cajvaltic Jesucristoe.

⁵⁸ Yech'o un, vo'otic ti jchi'il jbatic ta xch'unel li sc'op Rioxe, ti jc'anojoxuque, j'ech'el me xach'unic li sc'op Rioxe, mu me xavicta abaic. Ja'uc no'ox tunanic yu'un ti Cajvaltique, yu'un ana'ojic ti mu yechuc no'ox chavac' avocolique.

**Ja' li' yaloj ti c'u x'elan istsob staq'uinique ti iscoltaic
o ti xchi'ilic ta xch'unel li sc'op Rioxe**

16 ¹ Lavi ajac'becon ta vun ti c'u x'elan chatsobic taq'uin ti chacoltaic o li jchi'iltactic ta xch'unel sc'op Riox ta Jerusalene, li' chacalbeic c'u x'elane. Ja' me yech xapasic chac c'u cha'al icalbeic ti much'utic xch'unojic sc'op Riox ta estado Galaciae. ² Ti c'u yepal chata ataq'uinic jujun xemanae, jujun rominco xaq'uejic ti c'u yepal chavaq'uique ti chacoltaic o li jchi'iltactic ta xch'unel li sc'op Rioxe. Tey to xaq'uej ta anaic yo' ti atsobojic xa'ox ti c'alal xiyule. Mu me ja'uc to xba asa'ic ta anil ti c'alal li'on xa'oxe. ³ Ti c'alal xiyule, at'ujojic xa'ox ti much'utic chba yaq'uic ta Jerusalene. Vo'on ta jts'ibabe ech'el svunic li jchi'iltactique yo' xilic o ti vo'oxuc ataquic ech'el li taq'uine. ⁴ Mi persa vo'on chibate, xu' chixchi'inic ech'el.

**Ja' li' yaloj ti snopoj ti Pabloe ti chba svula'an
jcorintoetic xchi'uc ti xchi'iltaque**

⁵ Chtal jq'ueloxuc, pero ba'yi chi'ech' ta estado Macedonia. Tuc' xa chital o. ⁶ Yic'al nan jal chajchi'inic, li' nan ch-ech' cu'un corixmatique. Ti c'alal xiloc' ech'ele, xu' xacoltaicon c'uuc yepal ti bu chibate. ⁷ Yu'un mu jc'an ti j'ech'el no'ox be chi'ech'e, ja' ta jc'an ti jal li' chajchi'inic mi yech tsc'an ti Cajvaltique. ⁸ Li'on to ta Efesoe, li' ch-ech' cu'un li q'uin Pentecostese. ⁹ Yu'un ja'to iquil ti ep much'utic tsc'an chch'unic sc'op Riox li' ta Efesoe, pero ep much'utic chiscrontainic noxtoc.

¹⁰ Mi iyul li Timoteoe, junuc me yo'on avu'unic yu'un chtun yu'un ti Cajvaltique chac c'u cha'al li vo'one. ¹¹ Yech'o un mu me xavalic ti mu c'u xtun oe. Ti c'alal sut tale, xavac'beic tal li c'usi chtun yu'un ta bee yo' xul o li'toe. Li' ta jmalaticotic xchi'uc li jchi'iltactic ta xch'unel li sc'op Rioxe.

¹² Li Apolose icalbe ti ac'u taluc svula'anoxuc xchi'uc jayvo'uc li jchi'iltactic ta xch'unel li sc'op Rioxe, pero mu to xu' yu'un. Tey tsq'uel c'usi ora chtal.

Ja' li' yaloj ti i'albatic chabanicuc ti much'utic xch'unojic li sc'op Rioxe

¹³ Q'uelo me abaic, j'ech'el me xach'unic li sc'op Rioxe. Mu me xaxi'ic, mu me xavicta abaic. ¹⁴ Li c'usitic chapasique xchi'uc li c'usitic chavalique, ja'uc me yo' xvinaj o ti ac'anoj abaique.

¹⁵ Vo'otic ti jchi'il jbatic ta xch'unel li sc'op Rioxe, ana'ojic ti ja' ba'yi ixch'unic sjunlejic ta na li Estéfanos li' ta estado Acayae. Sjunul yo'onic ta scoltaic li jchi'iltactic ta xch'unel sc'op Riox li'toe. ¹⁶ Yech'o un ja' ta jc'an ti chavich'ic ta muq'ue. Scotol ti much'utic chcoltavanique, ti sjunul yo'onic chtunic yu'un ti Cajvaltique, tsc'an chavich'ic ta muc'. ¹⁷ Ti ataquic tal li Estéfanase, xchi'uc li Fortunatoe, xchi'uc li Acáicoe, jun

co'on tajmec. Ja' aq'uexolic ya'el yu'un muc xu' avu'un latat atuquic.

¹⁸ Jun co'on ti iyulique. Ja' no'ox yech jun avo'onic uc ti italique yu'un ana'o'jic ti ica'i xa ti lecoxuque. Ti much'utic ja' yech chtuniquic, ich'ic me ta muc'.

¹⁹ Li much'utic xch'unojic sc'op Riox li' ta estado Asiae, chabanicoxuc la xalic. Chabanicoxuc la xalic noxtoc li Aquílae xchi'uc li Prisilae, xchi'uc li much'utic ta stsob sbaic ta ya'iel sc'op Riox ta snae. Lavi co'ol ach'unojic li sc'op Rioxe, sc'anojoxuc. ²⁰ Chabanicoxuc la xalic uc li much'utic xch'unojic sc'op Riox li' ta Efesoe. Vo'oxuc ti ach'unojic sc'op Riox li' ta Corintoe, tsacbo aba ac'obic, ja' seña ti ac'anoj abaique.

²¹ Vo'on Pabloon ti lajts'ibabeic tal ti chabanicoxuque.

²² Ti much'utic mu sc'anic ti Cajvaltuc Jesucristoe ta xich'ic castico. Li vo'otique lec chca'itic ti chac taluc ta ora ti Cajvaltuc.

²³ Ac'u yac'boxuc crasia ti Cajvaltuc Jesucristoe. ²⁴ Lavi co'ol jch'unojtic ti c'usi yaloje, mu me xch'ay ta ajolic ti jc'anojoxuc acotolique.